ATEITIS

1958, LAPKRITIS, NR. 9

ATEITIS eina nuo 1911

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1958 METAI Nr. 9

LAPKRITIS - NOVEMBER

☆

Redaktorius — Paulius Jurkus

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS — Danutė Aleksandravičiūtė - Bobelienė, Gintrė Banaitytė, Sigitas Leimonas, Gediminas Naujokaitis.

Visą spausdinamą medžiagą redakcija taiso savo nuožiūra. Nepanaudoti straipsniai grąžinami autoriui prašant.

Administratorius — Kun. V. Dabušis

Redakcijos ir administracijos adresas:

ATEITIS, 916 Willoughby Avenue,
Brooklyn 21, N. Y., U. S. A.
Tel.: GLenmore 2-2923

Prenumerata metams $5.00 pagal JAV dol. kursą

Garbės prenumerata metams $10.00.

Atskiro numerio kaina 50c.

☆

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August, by the Lithuanian Catholic Youth Association

"A t e i t i s"

916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Subscription $5.00 per year.

Single copy 50c.

☆

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office.

TURINYS

Irena Banaitytė
Jonas XXIII 193

Alfa Sušinskas
Slaptasis kenkėjas 196

Rita Durickaitė
Rudens diena, Naktis 196

Kun. Stasys Raila
Šokim, trypkim, veikti nepamirškim! 198

Nerima Narutė
Meilė, Naturmortas, Puota (eilėraščiai) 199

J. Kazionis
Vieną vasarą 200

Birutė Dabušytė
Kur tave rasti? Tyliu (eilėraščiai) 201

Antanas Linas Kazlas
Apolonai berniukai (eil.) 203

Vytautas Valaitis
Vasaros dienos Dainavoje (įspūdžiai iš moksleivių ateitininkų stovyklos) 204

Kazys Bradūnas
Eilėraščiai iš jo rinkinio "Morenų ugnys" 207

Viktorija Skrupskelytė
Pax Romana kongresas (tąsa iš praeito nr.) 208

Audronė Alkaitytė
Nuctykis prie Spyglio 209

Arūnas Liulevičius
Nusikaltimas veiklai 210

Aldona Balčiūnaitė
Šypsnis (eil.) 210

Sportas

J Medaitis — Šachmatų olimpiada Miunchene 211

Atskleista knyga

Pr. N. — K. Bradūno "Morenų ugnys" 212

Ateitininkų Federacijos Tarybos posėdis 213

Moksleivių Ateitininkų Sąjunga 214

Studentų Ateitininkų Sąjunga 215

SAS Baruose 216

Viršelyje — Ruduo parke, nuotrauka Gedimino Naujokaičio

Vinjetė 200 psl. Ados Korsakaitės

JONAS XXIII

Spalių 28 popietę Sotto il Monte kaimelį supantys kalnai, pievos ir ganyklos aidėjo galingais "Tegyvuoja mūsų popiežius" šauksmais. Šį ramų šiaurinės Italijos kampelį žaibo greičiu perbėgo žinia, kad vienas buvusiųjų jo kaimiečių — Angelo Giuseppe Roncalli — išrinktas visos Katalikų Bažnyčios didžiuoju kunigaikščiu — popiežiumi.

Ir prisiminė laimingi kaimiečiai kai prieš du mėnesiu jų tarpe atostogavo, su jais ramiai šnekučiavosi ir juokavo kardinolas Roncalli. O vyresnieji ūkininkai su pasididžiavimu pasakojo, kaip beveik kiekvienais metais kunigas, vėliau vyskupas, o paskui ir kardinolas Angelo Giuseppe Roncalli parvykdavo atostogų į savo gimtą kaimelį. Ir dabar jie džiūgavo, varpais skambino ir giesmes giedojo, dėkodami Viešpačiui už tokį jų kaimelio išaukštinimą.

Kai 1881 m. lapkričio 25 d. mažažemių ūkininkų šeimoje gimė sūnelis, ir vėliau šv. Jono parapijos bažnyčioje buvo pavadintas Angelo Giuseppe vardu, gal tik jo motinos visad gera trokštančioje širdyje rusėjo nujautimas, kad šis kūdikis kada nors valdys tikinčiuosius dangaus Karaliaus vardu.

Berniukas buvo gabus, ir, įstojęs Bergamo kunigų seminarijon, greitai gavo stipendiją tolimesniam mokslui. Romoje apgynė teologijos daktaro laipsnį, o 1904 m. buvo įšventintas į kunigus. Kaip sniegu paristas gumulėlis vis didėja ir didėja, taip ir kun. Roncalli vis augo ir tobulėjo savo pašaukime ir atsakomingose pareigose. Būnant vyskupo Tedeschi sekretoriumi, kun. Roncalli dažnai tekdavo kartu su vyskupu važinėti Prancūzijon. Per tuos vizitus jis laisvai išmoko vartoti prancūzų kalbą. Per I didįjį karą, jis buvo kapelionu fronto linijose; karui pasibaigus, buvo paskirtas diocezijos kunigų seminarijos dvasios vadu.

1921 m. popiežius Benediktas XV pasikvietė kun. Roncalli Romon, ir paskyrė jį padėjėju Tikėjimui Platinti Kongregacijos reikalams.

Netrukus jis buvo pašventintas tituliariniu arkivyskupu ir 1925 m. paskirtas Bulgarijon apaštalikiškuoju vizitatorium. Greit išmoko bulgarų kalbos, susigyveno su žmonėmis ir buvo jų nepaprastai mėgiamas.

Sekančius 19 metų praleido Balkanuose ir Artimuosiuose Rytuose, būdamas apaštališkuoju delegatu Bulgarijoje, Graikijoje ir Turkijoje. Šalia bulgarų kalbos išmoko ir rusų.

Arkivyskupo Roncalli diplomatinius gabumus įvertindamas, pop. Pijus XII jį paskyrė vienai iš kebliausių misijų po II pasaulinio karo —Prancūzijon. Čia 1944 m. buvo paskirtas apaštalikiškuoju nuncijum. Savo taktišku apsiėjimu, darniai sutvarkė pašlijusius Vatikano ir Prancūzijos santykius. Šios misijos metu jis įsigijo daug draugų Prancūzijos diplomatų tarpe, o tuometinis prezidentas Vincent Auriol arkivyskupui Roncalli jautė ypatingai gilią pagarbą.

Arkivyskupas Roncalli buvo diplomatams žinomas kaip vaišingas šeimininkas savo rūmuose. Dėl savo ramaus būdo, nusižeminimo ir kuklumo, tačiau kur reikia — stiprios rankos, jis buvo mėgiamas net žinomo antiklerikalo Edouard Herriot.

1953 m. arkivyskupas Roncalli buvo paskirtas Venecijon ir pakeltas į kardinolus.

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

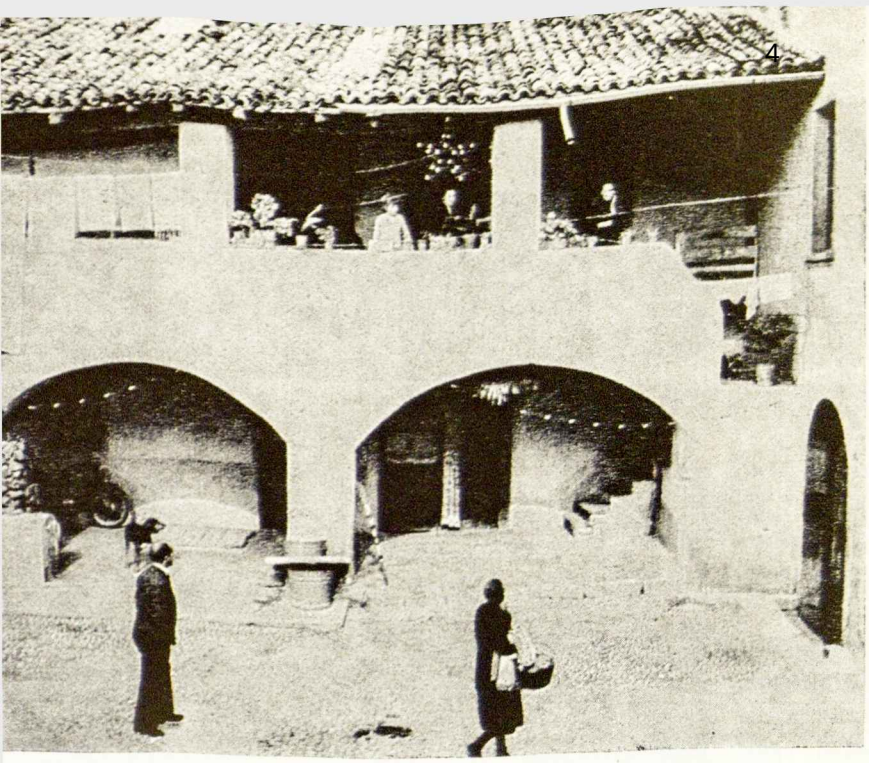

Namas, kuriame gimė ir augo dabartinis popiežius Jonas XXIII (kairėje). Taip atrodė kun. A. J. Roncalli 1904 m. įšventintas į kunigus. Pirmojo didžiojo karo metu buvo Italijos kariuomenės seržantas ir ėjo kapeliono pareigas sanitariniame dalinyje (kairėje apačioje). Išrinkus jį popiežium, gimtasis kaimas pasipuošė, net ant gatvės buvo parašyta "Tegyvuoja mūsų popiežius Roncalli!" (viršuje dešinėje).

Ir čia išsipildė airių pranašautojo vyskupo Malachy žodžiai kad būsimas 262-sis popiežius bus "popiežius jūrininkas". Savo pirmą kardinolišką palaiminimą kardinolas Roncalli suteikė plaukdamas gondola Venecijos kanalais. Vėliau gondolą pakeitė motorinis laivelis.

Kai prieš porą dienų, vykdamas į kardinolų konkliavą rinkti popiežiaus, kardinolas atsisveikino su Venecija, jo troškimas buvo "už dviejų savaičių sugrįžti".

Antradienio popietę (spalių 28) balzganam dūmeliui pakilus iš pranešimo kaminėlio, kardinolų kolegijos dekanas Tisserant klausė kardinolo Roncalli: "Ar priimate kanoniškai atliktą išrinkimą?" Sikstinos koplyčioj nuskambėjus "Priimu", Katalikų Bažnyčia susilaukė 262-jo popiežiaus. Jo vardas — Jonas XXIII. Lietuviškai — Jonas, itališkai — Giovanni, o lotyniškai — Johannes. Pasirinko jis tą vardą iš pagarbos savo tėvui, taip pat atminimui šv. Jono bažnyčios, kurioje buvo pakrikštytas, ir todėl, kad labiausiai mėgsta šv. Joną Krikštytoją ir šv. Joną Evangelistą.

Aštuonių vaikų brolis, popiežius Jonas užaugo linksmo būdo, nuoširdus ir atviras. Iš pagarbos savo šeimai, kardinoliškuoju herbu buvo pasirinkęs nuo senovės išsilikusį šeimos ženklą — bokštą su dviem lelijom. Spėjama, kad ir popiežiškuoju herbu paliks tą patį.

Šiuo metu ypatingai sunkūs uždaviniai gula šv. Petro sosto paveldėtojui. Šalia pastoracinio darbo, naujas popiežius turės ypatingų problemų su komunistiniais kraštais. Popiežius Jonas, kuris turi tiek patyrimo iš praeities diplomatinių misijų, kaip tik atitinka šių laikų reikalavimams. Jis savo pirmo popiežiškojo palaiminimo metu prasitarė žadąs daug keliauti, kad galėtų palaikyti artimesnius ryšius su tikinčiaisiais. Nors keliaujantis popiežius nėra Apaštališkojo Sosto tradicija, tačiau šis naujojo popiežiaus užsimojimas turės didelės religinės prasmės jo apaštališkame darbe.

Augštosios dvasiškijos tarpe, naujasis popiežius yra žinomas kaip giliai pamaldus ir nusižeminęs asmuo. Savo dvasinėmis vertybėmis jis daug kur panašus į šv. Pijų X-tą.

Mes, ateitininkai, linkime naujam popiežiui Jonui 23-čiam Augščiausiojo įkvėpimo ir palaimos, sprendžiant sunkias šių laikų pastoracines problemas.

Irena Banaitytė

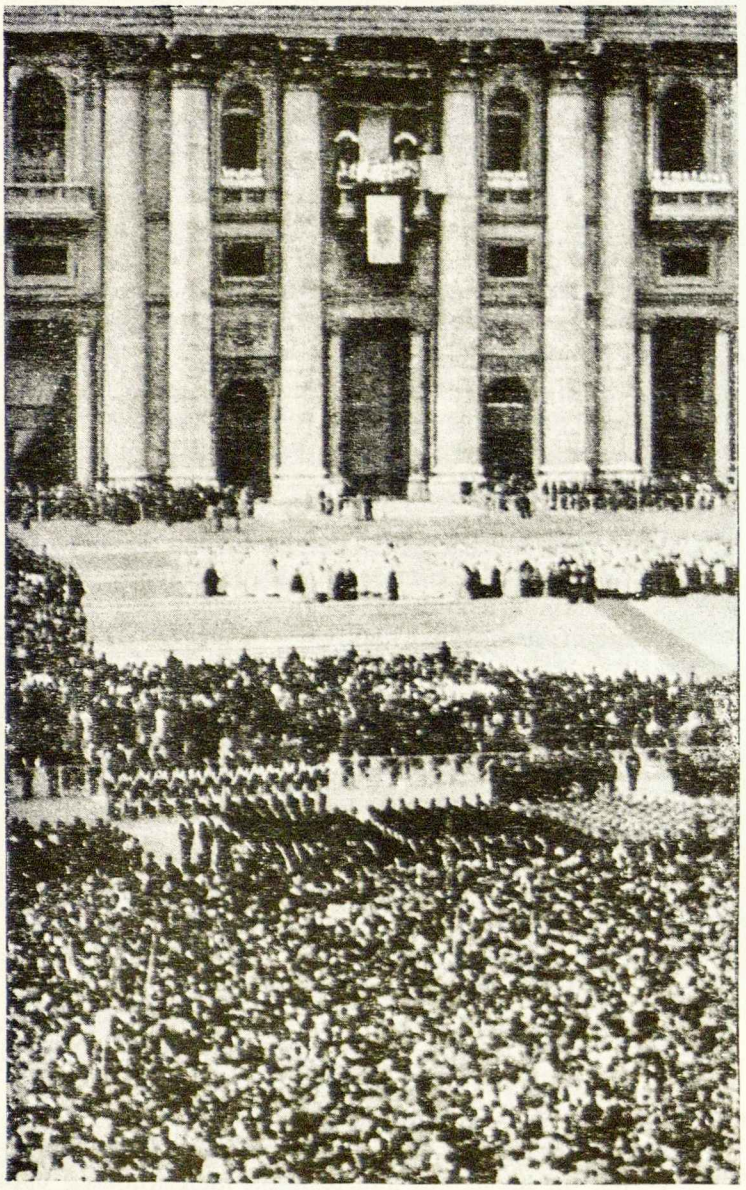

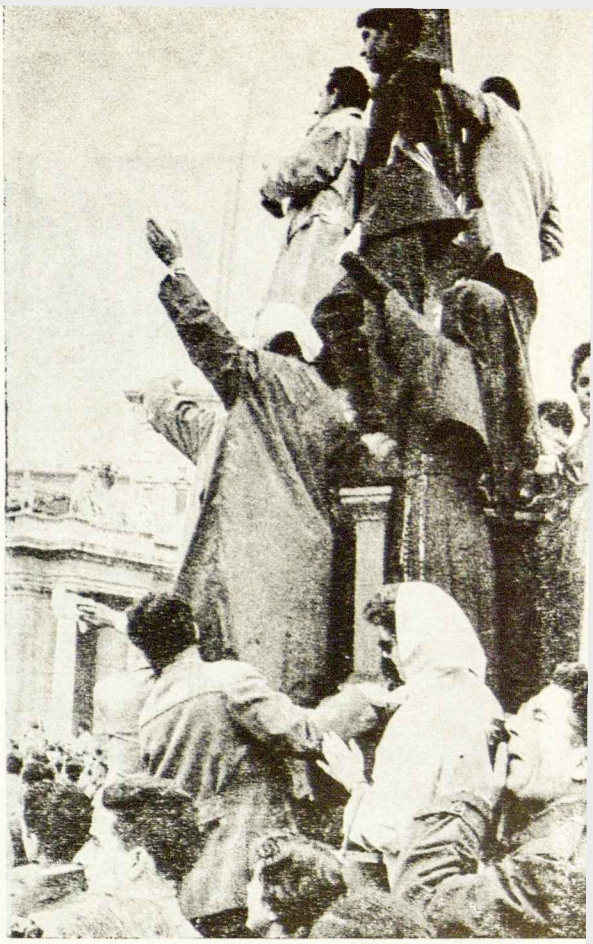

Per popiežiaus vainikavimo iškilmes šv. Petro aikštė buvo pripildyta didžiulės minios. Popiežius — balkone, apačioje — vyskupai, šveicarų gvardijos sargybos (kairėje). Minia lipo ant kolonų pedestalo ir šaukė "Viva il Papa!" (viršuje). Roma — amžinasis miestas — su daugybe sodų, parkų fontanų ir su galingai iškilusiu šv. Petro bazilikos kupulu (apačioje).

"Pasaulio taika negalima be vidinės žmonių taikos. Tik švenčiausioji Dievo religija gali taiką atnešti."

"Mūsų mintys ypatingu būdu lanko vyskupus, kunigus ir tikinčiuosius, gyvenančius ten, kur Bažnyčios švenčiausios teisės įžuliai mindžiojamos, kur ganytojai yra kliudomi atlikti savo pareigas. Mes liūdime kartu su jais."

"Mes norime, kad jie žinotų, jog mes dalinamės jų skausmais, jų liūdesiais, jų gyvenimo kartumais ir mes maldaujame visų gėrybių teikėją Dievą, kad Jis pagaliau padarytų galą persekiojimams, kurie ne tik pažeidžia tų žmonių ramybę ir gerovę, bet yra atvirame kontraste su modernia civilizacija ir teisėmis, kurias žmogus jau seniai įgijo."

(Iš pop. Jono XXIII pasakytų kalbų)

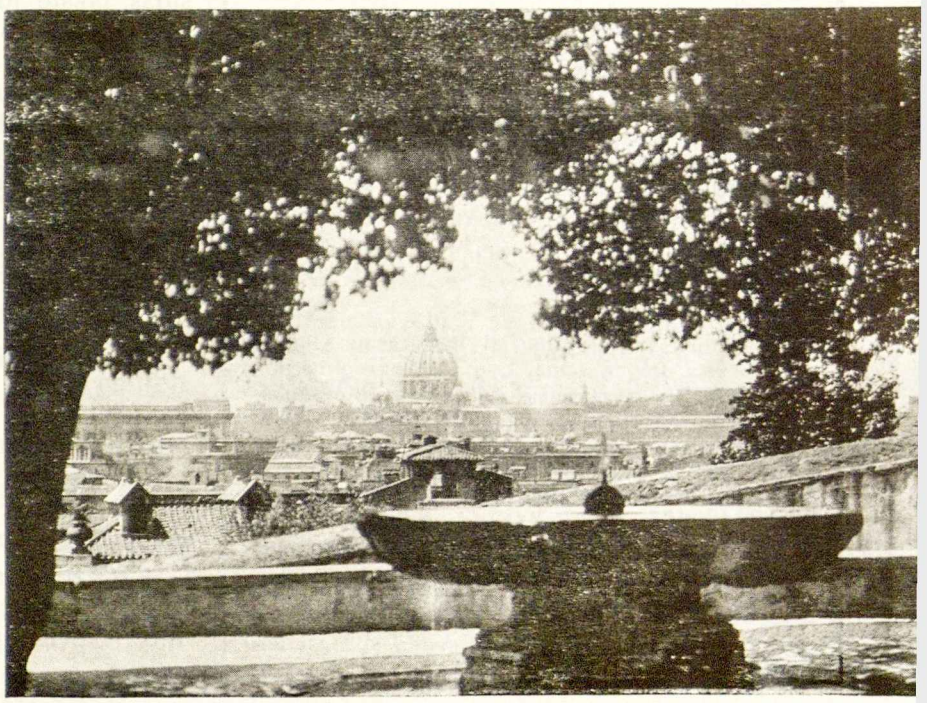

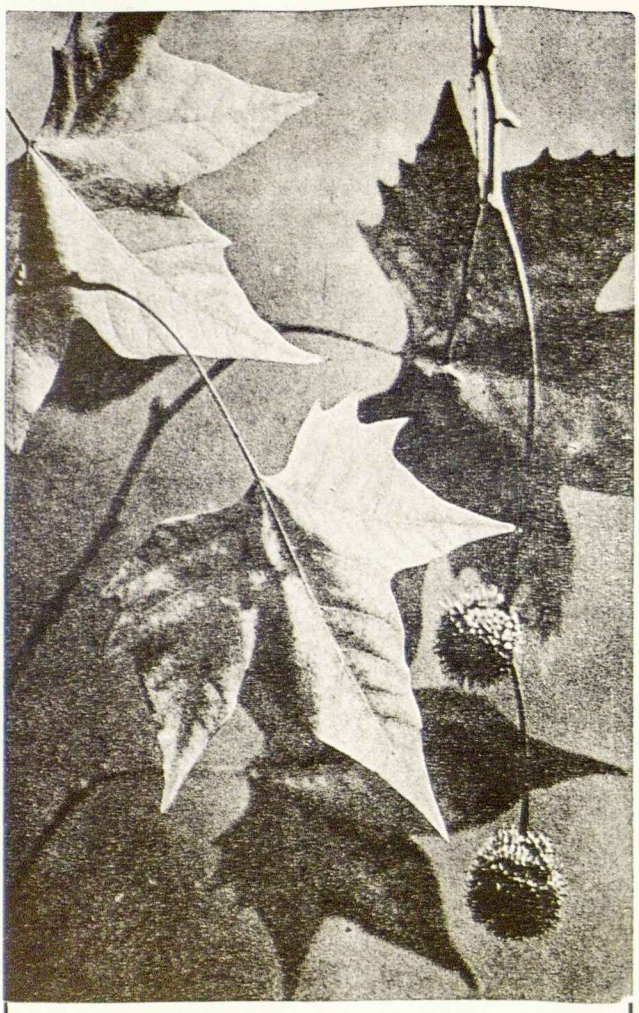

RUDENS LAPAI

Lapai krenta aukso lašais. Saulė uždegė kalnus, ir miškas liepsnomis kyla į skaudžiai mėlyną dangų. Tik viena pilka nuogų medžių eilė stovi sustingusi — lyg ryto miglos juosta, kuri, saulės sužavėta, pamiršo pasislėpti miško šešėliuose.

Vėjo rankos draiko išdžiūvusią žolę — banguojančią kaip mergaitės plaukai, šviesią kaip papurusi vaikučio galva.

Ar ši skaidri šviesa tikrai gamtoje, ar ji tik mano akyse? Ar pieva gali šypsotis, Ar medžiai gali juoktis? Mano brangus, visas grožis garbina Kūrėją, ir žodžiai ar spalvų ar garso vis tą patį Hosanną pina.

NAKTIS

Tarytum tamsūs žiburiai nakties garsai nusagstė šaltą drėgną žemę. Lyg žiežirbas girdėtum, kad beribę tylą perskrodžia išgąsčio pagautо paukščio balsas ar sauso lapo paskutinis Amen.

Ten slėny miega senas miestas. Švelni nakties ranka šešėliais dangsto jo žaizdas. Tik jo gili siela, tūkstančiais skausmo skilidinų akių, žvelgia likimo žvilgsniu.

Suleidęs baltas drebančias šaknis į juodą upę, miestas sapnuoja paskutinį rudens sapną.

RITA DURICKAITĖ

Alfa Sušinskas

Žmogus visokiais būdais gali sugriauti savo ir kitų laimę ir padaryti tiek save, tiek ir kitus nelaimingus.

Ypač žiaurus žmogaus laimės griovėjas yra jo nepaisąs elgesys savo paties ar kitų atžvilgiu: nepaisymas yra nepermaldaujamas slaptasis kenkėjas.

Jei žmogus jaunystėje įpranta nepaisyti ir į viską be dėmesio ranka numoti, tada nepaisymas jį lydi per visą gyvenimą, nekartą jam atnešdamas skaudžias nelaimes ar net peranksti nuvarydamas jį į kapines.

Nepaisymas, jaunystėje pasėtas, duoda labai liūdnų vaisių vėlyvesniajame gyvenime.

Jaunojo žmogaus energija ir drąsa neturi būti beatodairiška ir nieko nepaisanti. Dėl pražūtingojo nepaisymo jaunose mokslo dienose nevienas turi pasitraukti iš mokyklos, nevienas tampa valkata ar net į kalėjimą patenka dėl nusikaltimų, kadangi jis nepaisė Dievo įsakymų ir vyresniųjų nurodymų, patarimų. Dėl įpročio nepaisyti daugelis jaunųjų žmonių nenaudingai praleidžia laiką ir savo jaunystę vėjais prašvilpia . . .

Štai viena iš daugelio šiurpių tragedijų, įvykusių dėl jaunojo kraujo nepaisymo.

Pasiėmęs naują tėvo automobilį ir į jį sausakimšai prisisodinęs mergaičių bei berniukų, jis, tik ką baigęs augštesniąją mokyklą, lyg viesulas, lakstė juo po parką, kuriame buvo jo mokyklos mokslo metų baigtuvių iškyla. Ir daugiau jaunuolių zvimbė automobiliais po didžiulį parką, išvedžiotą keliais, kurių sankryžose yra sustatyti ženklai sustoti.

Kalbamasis jaunuolis, automobiliu lėkdamas 60 mylių greičiu, nė nebandė sustoti ties vienu sustojimo ženklu. Ir vos tik jis pro jį prašovė, staiga iš antrojo kelio, krūmais pridengto, sankryžoje išniro kitas automobilis su moksleiviais, į kurį jis smogė visa lekiančios mašinos jėga . . .

Atvykusi policija pamato šitokį vaizdą: sustojimo ženklo nepaisęs vairuotojas ir jo du bendrakeleiviai — vietoje užmušti, per abu automobilius — aštuoni sunkiai sužeisti, abi mašinos — sutriuškintos . . .

Ir visa tai padarė jaunojo vairuotojo nepaisymas ženklo sustoti!

Jei žmogus nebudi savo elgesiu ir nėra protingai atsargus, nepaisymas lengvai pasidaro jo antrąja prigimtimi ir jį lydi kiekviename žingsnyje.

SLAPTASIS KENKĖJAS

Nepaisymas skverbiasi į visų luomų ir į visokio amžiaus žmones. Ne tik asmeniniame, šeiminiame, bet ir organizaciniame, visuomeniniame bei politiniame gyvenime jis yra negailestingas kenkėjas, tikrumoje daug didesnis ir kenksmingesnis, negu kad daugelis iš žmonių mano. Pavyzdžiui: šiandien neturėtume baisiojo komunizmo, jei tinkamu metu atsakingieji ir įtakingieji žmonės būtų paisę jo pavojaus ir būtų veikę reikiama kryptimi . . .

Naikinamieji ir griaunamieji betkokio nepaisymo padariniai yra visur matomi.

Vieno fabriko vadovybė, norėdama nuolat priminti visiems savo darbininkams nepaisymo žalą, prie didžiųjų įeinamųjų durų lentoje įrašė šitokį tekstą:

—Aš esu stipresnis už visas sujungtas pasaulio kariuomenes.

Aš daugiau sunaikinu žmonių, negu visi visų tautų karai.

Aš esu mirtingesnis už kulkas ir daugiau sugrioviau namų, negu galingiausi ginklai karo metu.

Aš nieko nepasigailiu ir savo aukas skinu tarp turtingųjų ir vargšų, tarp jaunųjų ir senųjų, tarp stipriųjų ir silpnųjų. Našlės ir našlaičiai gerai pažįsta mane.

Aš įsiskverbiu į betkokį darbą: į patį paprasčiausią ir į sudėtingiausią.

Aš kasmet iššudau daugybę darbininkų.

Aš tykau pasislėpęs nematomose vietose ir savo darbą tyliai atlieku.

Jūs esate perspėti apie mane, bet manęs nesisaugote.

Aš esu negailestingas.

Aš gyvenu namuose, gatvėse, fabrikuose, kelių sankryžuose, ore, jūrose — visur. Aš atnešu ligas, pažeminimą ir mirtį. Ir visdėlto nedaugelis tesistengia išvengti manęs.

Aš viską naikinu, triuškinu ir žaloju. Aš nieko neduodu, bet viską atimu. Aš esu jūsų žiauriausias priešas: aš esu nepaisymas.

Iš tikrųjų, nepaisymas yra didžiai kenksmingas žemiškajame žmogaus gyvenime.

Tačiau ką ir besakyti, jei žmogus nesirūpina savo dvasiniu gyvenimu, jei jis nepaiso savo sielos išganymo po mirties? Kas tada? Kokių vaisių jis dėl to susilauks amžinybėje? . . .

ADVENTAS

Advento angelas mus kviečia didžiajai rimčiai. Pro dienos skubėjimą, pro studijas, draugų ratelius, gatvių triukšmą veda jis į vienumą, į susimąstymą. Viešpaties atėjimas jau čia, o mes ar pasiruošę? Ar mūsų širdys tyros, ar mūsų dvasia pakili ir jo išsiilgus?

Diena tokia greita, o mūsų jaunystė nerami. Mes nulekiame lyg žaibai visur, bet ar sugrįžtame į save? Ar ir dabar mes pasinersime kasdienybėje? Ar šiose Kristaus laukimo savaitėse mums nereikia daugiau maldos, daugiau vienumos, kad pajustume Kristaus gimimo didžiąją prasmę?

Mums gyvenimo naktis tamsi, ateik, Viešpatie, ir ją nušviesk; mūsų viltys išblėso; Tu vėl uždek žiburius prie mūsų kelio į Tave; mūsų žemelė išdžiūvo, Tu ateik ir atgaivink savo lietumi, begaline malone.

Mūsų širdys pavargo ir diena apkarto. Tu pažvelk iš savo galybių ir ateik mūsų gelbėti! O didžioji šviesa ir teisybės saulė, ateik ir apšviesk sėdinčius tamsybėje ir mirties ūksmėje. Be Tavęs mes šešėliai ir naktis. Tik su Tavim turime gyvenimą ir jo prasmę.

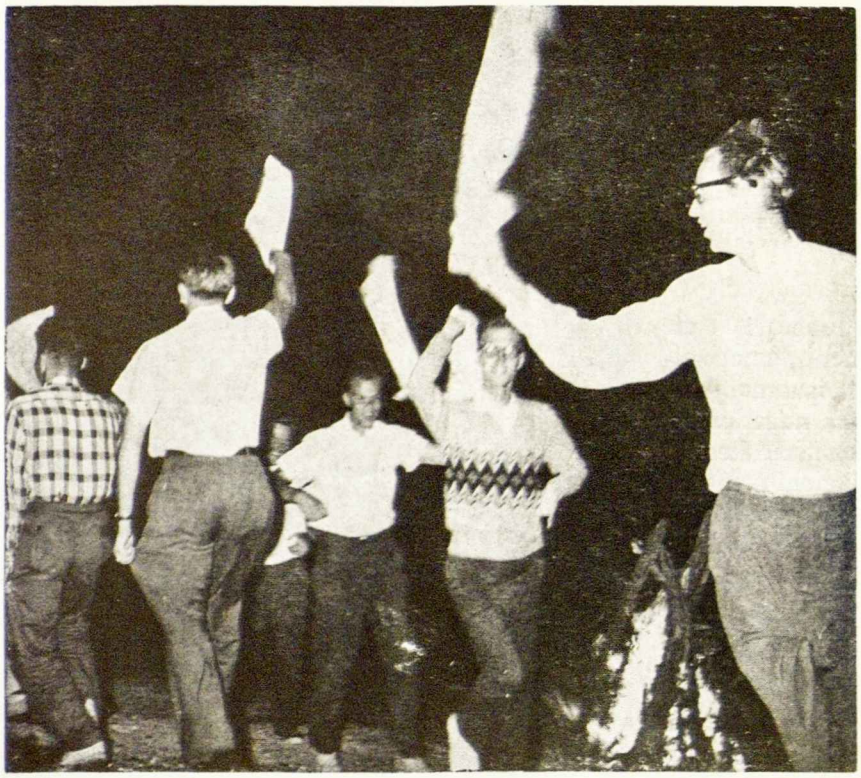

Stud. ateitininkų stovykloje prie ežero, degant laužui, šoka blezdingėlę. Nuotr. A. Dziko.

ŠOKIM, TRYPKIM, VEIKTI NEPAMIRŠKIM!

KUN. STASYS RAILA

Jaunutė, energinga ir uoli ateitininkų kuopelės pirmininkė, moksleivė Marytė, skubėjo į šokių vakarėlį. Ten ji turėjo būti "vyriausia" šokėja, tvarkytoja, prižiūrėtoja.

Gerai pažįstu jaunąją moksleivę Marytę. Ji yra uoli mokvkloje, skubi į bažnyčią, veikli ateitininkų kuopoje. Ji taip pat linksma, ji užtraukia dainą arba čūktelėja: šokim, trypkim, linksmi būkim, bet ir veikti nepamirškim!

Kartais susimąsto: ką veikti? Kartą mane sutikus, paklausė: ką daryti, kad kuopos nariai būtų veiklūs ir patys lavintųsi?

Suprantama, negalėjau greitai atsakyti į "trumpą" klausimą. Žinodamas, kad atsakymas gali būti naudingas ne tik Marytei, bet ir visoms ateitininkų valdyboms bei atskiriems nariams, pasiryžau atsakyti raštu.

*

Ateitininkų veikla išplaukia iš jų visuomeniškumo. Ji plati, įvairi, įdomi, apaštališka. Ateitininko maldaknygėje apie tai skaitome: "Visus žmones mylėti, už visus melstis, į visus eiti, visiems liudyti krikščioniškuosius principus". Čia ir yra neišsemiama veiklos programa!

Darbo planas

Jauni žmonės nori greitai matyti savo darbo vaisius, o tikrovė pareikalauja daug triūso ir pastangų. Jei nori mokslo, turi dirbti; jei nori valgyti, turi dirbti; jei nori užsidirbti, turi irgi dirbti. Tik darbštus jaunimas laimi ateitį.

Nemanykime, kad ateitininkų gretos atsiras besvajojant. Tam reikia pastangų, laiko, kantrybės ir plano. Geriausiai turėti 1—2 metų planą, bet kam atrodo tai per ilga, tai reikia numatyti bent 6 mėnesių planas. Be jo nebus nieko gero.

Prie plano dar reikia kantrybės. Kantrybė yra pati reikalingiausia dorybė mūsų laikų skubai sulėtinti, paviršutiniškumui nugalėti. Kantrybės ir plano reikia, kol išmoksti pasinaudoti religija, menu, literatūra, savais gabumais. Kiekvienam ateitininkui ir jų vienetui reikia planuoti, pramatyti ir pasirvžti vykdyti. Žinome, kad daug kilnių planų apdulkėja užrašų knygutėse, nes pritrūksta ryžtingumo.

Veiklos linkmės

Daugumas mano, kad šių dienų sėkmingo veikimo linkmės yra šios:

1. **Laisvas pasirinkimas.** — Grupė-organizacija renkasi laisvai savo veiklos priemones, nenutoldama nuo principų. Taip atsiranda daugiau įvairumo, ir trauklumo, negu besilaikant vienos griežtos ribos. Tai, sakytumei, šeimvninės veiklos linkmė. Grupė pasijunta lyg vienos ir tos pačios šeimos ratelis, artimai susietas ir bendrai siekiąs savo tikslų.

2. **Bendradarbiavimo kryptis** stengiasi ugdyti draugiškos pagalbos dvasią jaunimo bendroje veikloje. Nenorėdama sukelti konkursinių lenktyniavimo nuotaikų, varžybas ir rungtynes palieka sporto aikštei.

3. **Kūrybinė ir kultūrinė kryptis** kreipia dėmesį į dvasios ugdymą, ne tik į fizinį veikluma. Ši linkmė ypač artima ateitininkiškam veikimui. Čia įeina skaitymas, mastymas, diskusijos, drama, muzika, menas, akademijų ruošimas ir t.t.

4. **Ritminis pasireiškimas** tautiniais šokiais ir žaidimais duoda sveikus pasilinksminimus. Per tautinius šokius giliname ir savo tautini susipratimą, geriau pažistame tautos papročius ir jos dvasą.

Be šių nurodytų krypčių yra dar kitokių veikimų būdų, konkrečių darbų, kurie prisideda prie jaunuolio auklėjimo.

Paveikslai

Norėdamos ugdyti dailininkų talentus, kuopos ragina savo narius piešti lietuviškus, religinius paveikslus, rengia tų darbų parodėles, gauna iš vvresniųjų dovanų atžymėti talentams. Galima taip pat rinkti mūsų dailininkų religinius, tautinius paveikslus, ateitininkų vadų atvaizdus, laikraščių iškarpas ir juos tvarkingai suklijuoti į albumą. Galima rinkti ir Lietuvos bei kitų kraštų gražiųjų bažnyčių paveikslus, pridėti aprašymus. Taip susidarys gražios knygos, iš kurių ir kiti save praturtins.

Rašymas

Kuopos skatina savo narius rašyti į laikraščius žinutes, straipsnius, trumpus pranešimus. Ragina leisti sieninį ar vienkartinį laikraštėlį, mėgina rašyti kuopos dienoraštį. Ši praktiška sritis turi būti planingai tvarkoma. Čia gali ateiti ir vyresnieji su savo patarimais. Juk taip gali išaugti mūsų katalikai rašytojai, žurnalistai, kalbėtojai, vadai.

Knygos

Knygos duoda daug galimybių kuopos veiklai. Iš jų pravedamas meniškas skaitymas, deklamuojami išmokti eilėraščiai, atpasakojamas knygų turinys, skelbiamas konkursas lietuviškom knygom perskaityti, organizuojamas savas knygynėlis, susipažįstama su lietuviais rašytojais, platinama Ateitis ir ateitininkų knygos. Šio veikimo sritis turėtų būti labai gyva ir sumani; ypač reikia skatinti visus platinti lietuvišką, katalikišką knygą, kai nepadorios knygos bei žurnalai visur braute braunasi.

Muzika

Kuopos skatina narius lavinti savo balsus, įsigyti kuo daugiau muzikos žinių, supažindina su lietuvių liaudies muzika, jos instrumentais, išmoksta sutartinai dainuoti, surašo dainas iš senų žmonių, renka lietuviškų dainų ir giesmių plokšteles, išmoksta giedoti svarbiausias lietuviškas ir lotyniškas giesmes, dalyvauja su savo dainomis minėjimuose, radijo ir televizijos programose, parodo lietuviškų dainų grožį kitų tautų žmonėms, ypač mokyklose, universitetuose.

Kultūrinės programos

Ateitininkai rengia lietuviškųjų veikalų spektaklius, susirinkimams, minėjimams paruošia gyvųjų paveikslų, talkininkauja amerikiečiams lietuviams su savo programa, pratinasi organizuoti kultūrines pramogas (šv. Kazimiero minėjimo, Kristaus valdovo, Lietuvos kankinio, Joninių laužo ir kt.). Taip pat pravartu kiekvienam susipažinti su vaidybos menu, scenos dekoravimu.

Savo pasilinksminimuose stengiasi įvesti kultūrinę programą, nesijungia į nekuklių šokių verpetą.

Rankdarbiai

Mergaitės yra linkusios siuvinėti, bet dar galima paskatinti, surandant lietuviškų modelių. Be to, mergaites reikia supažindinti su lietuviškais valgiais, gėlių darželiais. Berniukams šioje srityje irgi platūs laukai: medžio drožinėjimas, piaustymas, radijo, televizijos aparatai, lempų papuošimas, keramika ir t.t. Galima supažindinti su daržininkyste ir kita kuria sritimi. Jaunimo įpratimas į tokius užsiėmimus duotų labai daug veiklos ir įvairumo. Iš jų vėliau gali išsivystyti specialybės. Šiaip įvairūs amatai, nuovoka apie įvairius daiktus, visiems ir visada bus reikalingi praktiškame gyvenime.

Sportas

Atskirai ir grupėmis ateitininkai sportuoja ir gimnastikuojasi. Mes dažnai užmirštame sportą, jo pakankamai neįvertiname, bet jis reikalingas žmogaus kūnui. Jis ne tik palaiko mūsų atsparumą, bet kartu grūdina ir dvasią. Tad ateitininkai mielai organizuoja sporto žaidynes. Būtų gera turėti sporto vadovą ir pasirūpinti tos rūšies literatūra.

*

Maryte, nors galėčiau nurodyti dar įvairių veiklos būdų, konkrečių darbelių, kurie ateitininkus lavintų ir auklėtų, tačiau ir taip daug prirašiau. Tuo ir baigiu savo atsakymą, linkėdamas visiems daugiau noro judėti ir veikti, kad jūsų laikas nenueitų veltui.

NERIMA NARUTĖ

MEILĘ amžiais linksniuoja poetai,
Meilė sapnas, kančia ir svajonės;
Juk be jos nieks dainuot nenorėtų,
Būtų liūdna šioj žemės kelionėj.

Meilė grožis, pavasario rytas,
Žvaigždžių himnai, pasaulio arena,
Ir kančia, į bedugnę nukritus, —
Neužgyja kraujuojanti vena.

Amžiai bėga, tik skambanti lyra
Nagrinėja gyvenimo temą.
Ar juokies, veidu ašaros byra, —
Nesikeičia tik meilės poema.

NATURMORTAS

Keiskite žalius rūbus, šilai,
Ir dėkitės geltonas šilko albas,
Tai iškilmių procesijai,
Tai pabaigai mišių...
Ateina jis keliu, ateina vienas;
Per sodų dykumas—vaškines mėnesienas.
Jo rankoj svirnų raktai; paskutinė žemės duoklė,
O, degančiam naturmortų ornamente,
Spalvingo vakaro terasoje, ištiesta
Raudona putino vėduoklė.

PUOTA

Atnešę rausvus molio indus,
Pripilkite aitraus raudono vyno,
Nes šventė didelė,
O žemės pagimdytas vaisius miega
Auksinių sodų guoly — ——
Pintinės pilnos raudonskruosčių vaisių,
Pakvipę klėtys stuomenim ir duonos saldumu...
Atėję sėskite visi už balto klevo skobnių,
Išgerkite už paskutinį žemės džiaugsmą
Ir paskutinę puotą.

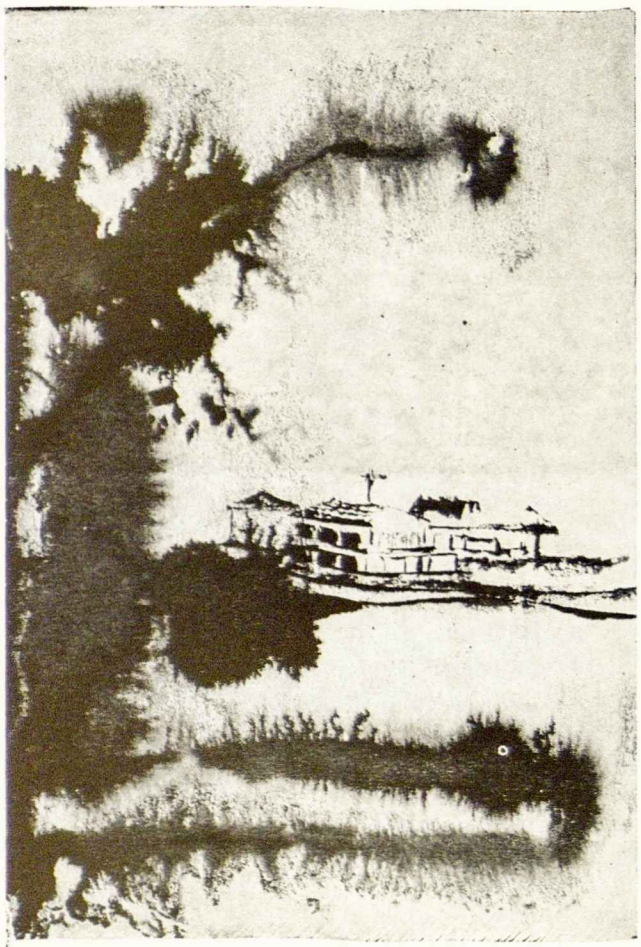

VIENĄ VASARĄ

J. Kazionis

Iš ežero pusės pūsteli gaivus vėjas, sušnarena aštriais peiliais išsistiebusias viksvas ir dingsta tarp nurudavusių, storų dulkių sluogsniu apneštų skurdžių ąžuoliukų. Pats ežeras tylus, tingiai sulinguoja jo tamsi krūtinė, ir šviesus ilgas takas sumirga vaivorykštėm. Ramu čia. Toli užpakaly liko paplūdimys, triukšmingi radijo garsai, kartu su besimaudančiųjų balsais susipynę į vieną didelį ošimą. Čia veik niekas neužklysta, nes atkrantė užsibaigia gan stačia smėlio kalva, kurią dengia dygios žolės ir lekiantis smėlis, o iš kitos pusės jos statmeną briauną skalauja vanduo. Perkopus šion pusėn, irgi nieko viliojančio: siaura pakrantė nusitęsia toli į šiaurę; gi kai pakyla vanduo, jis išsilieja iki pat atkriaušio.

Keistai pamėgau šią siaurą pakrantės juostą. Dažnai grįždamas iš darbo, automobilį palikdavau prie kelio benzino stotelėje, per krūmus pasukdavau prie ežero, kol galop, nusliuogęs žemyn, atsidurdavau prie vandens. Ir taip patraukdavau tolyn net nepažvelgdamas į laikrodį. Jo man nei nereikėjo. Kai saulė panerdavo savo įkaitusį, raudoną veidą į vandenį, tada pasukdavau atgal ir jau gerokai pritemus grįždavau į stotelę.

Vakaro vėsuma įsiūbuoja ežerą ir šnarena viksvas bei pakraščio krūmus. Tai pranašavo giedrią ir karštą dieną. Aš ketinau sukti atgal, bet mane sulaikė du siluetai prie vandens. Šią vietą aš gerai pažinojau ir todėl man buvo keista, nes čia niekas neužklysdavo. Laiveliai irgi laikydavosi atokiau, dėl pakraščiais išsimėčiusių aštrių povandeninių uolų.

Smalsumas mane vedė tolyn. Kai gerokai prisiartinau, aš įsitikinau, jog tai būta dviejų moterų. Nors jau buvo gerokai pribrėškę, bet aš visdėlto pastebėjau, jog viena buvo dar gan jauna ir ėjo įsikibusi kitai į parankę. Ši gi žingsniavo pasiramščiuodama lazdele. Jas pasveikinau galvos linktelėjimu ir aš šiandien negalėčiau pasakyti, ar senesnioji iš viso atkreipė į mane dėmesį. Tačiau aiškiai prisimenu, kaip jaunesnioji atsakė taip pat galvos linktelėjimu. Kadangi man buvo nepatogu tuoj grįžti atgal, aš slinkau tolyn ir niekaip negalėjau suprasti, kaip jos čia galėjo atsidurti. Iš paplūdimio priėjimas buvo neįmanomas. Nenorėjau tikėti, kad jos būtų atėjusios tais pačiais takais kaip ir aš. Vienintelė galimybė liko už kokios mylios šiaurinėje dalyje esantis nuožulnus nusileidimas su didoku vasarnamiu tarp pušų prie kelio. Tačiau šiuo keliu aš niekad nesinaudojau, nes jis buvo atitvertas, ir prie medžio kabojo apiblukusi lenta su žodžiais: privati nuosavybė. Praeiti draudžiama. Niekad neteko matyti šio vasarnamio pravertų langų, ir šis kelias visada buvo tuščias. Taip begalvodamas, grįžau atgal ir praeidamas dar kartą į jas nežymiai žvilgterėjau.

Kitą vakarą prie ežero grįžau ankščiau ir sparčiau žingsniavau drėgnu smėliu vasarnamio link. Buvau nusistatęs žūt būt šiuos vienišus vasarotojus išvyst dienos šviesoje. Pakrantė, kaip visuomet, buvo tuščia. Tik kai pasiekiau užsisukimą, pamačiau, jog vasarnamio langai buvo plačiai praverti į ežerą. Pro juos lingavo tamsios užuolaidos ir sklido lengva muzika. Aš jau rengiausi grįžti atgal, kaip nejučiom žvilgterėjęs į šoną, pamačiau jaunąją moterį, sėdinčią kėdėje prie vienos pušaitės. Pasijutau labai nejaukiai. Nepastebėtam nueiti buvo neįmanoma, nes aiškiai mačiau, kad ji per saulės akinius mane sekė.

— Galbūt atleisit man už įsiveržimą į jūsų ramų kampelį. Kas vakarą čia užsukdavau pasivaikščioti, ir visad čia buvo tuščia.

— Taip, čia labai ramu, — ji pasikėlė nuo kėdės atlošo. — Ar čia visad taip tuščia? Jūs esate vienintelis, kurį mes čia atvažiavusios iš vydome.

Aš jai paaiškinau, jos ištikrųjų mažai kas čia užklysta. Norint sutikti žmonių, reikėtų

važiuoti aplink į paplūdimį. Ten susirenka gana daug. Tai susidarytų kokios 5—6 mylios. Taip bekalbėdamas, aš spėjau pastebėti, kad ji turėjo pailgą švelnių bruožų veidą, kuris dar buvo mažai saulės paliestas, ir tamsius, ilgokus, į viršų verstus plaukus. Kai pasakiau savo vardą ir ką šioje apylinkėje veikiu, ji man pasakė savąjį: Ina. Atsisveikinant ji pridūrė:

— Aplankykite dažniau šią užuoveją, šiaip per tuos du mėnesius čia bus galima iš nuobodulio numirti.

Aš jai padėkojau ir pasakiau, kad aplankysiu.

Aš pykau pats ant savęs. Ko atlindau čia ir kas mane pririšo prie šio visų apleisto kampo. Bemaž kasdien pravažiuodavau paplūdimį. Iki vėlumos ten būdavo pilna žmonių ir daug triukšmo. Nekartą rengiausi ten pasilikti ir pasinerti margaspalvėje minioje. Bet kada ištrūkęs iš darbo, pasukdavau ežero link, mane apimdavo keistas nuovargis ir ramumos troškimas. Ir taip diena iš dienos, aplenkdamas paplūdimį, aš sukdavau mažosios stotelės link. Pykau ir ant jos, ant abiejų: ko jos atlindo ir sudrumstė mano ramybę. Aš galėjau lygiai kaip ir ankščiau čia praleisti vakarus vienas, nes pakrantė buvo užtektinai ilga, o jos nuo namų toli nesišalino. Bet kažkas mane traukė tolyn, šnarančiu pakrančio smėliu iki užsisukimo. Aš čia ją visad sutikdavau. Pamačius mane, ji nuimdavo saulės akinius, truputį pakeldavo į viršų galvą ir, nežymiai šyptelėjus, pasisveikindavo. Ji buvo tyli, o kalbant rinkdavo žodžius vieną po kito, kaip studentas atsakinėdamas į profesoriaus klausimus. Tačiau ji nebuvo šalta ir abejinga mano apsilankymams. Man priėjus, mes grįždavom pačia pakrante atgal, kad vanduo siekdavo jos kojas. Kai kada aš paimdavau jos ranką, ir mes nubrisdavome iki išsikišusių uolų. Tada užkopus viršun, galvą parėmus rankomis, ji įsižiūrėdavo į tamsėjantį horizontą. Aš niekad neklausiau, apie ką ji galvoja, nes ir man buvo smagu parymoti ir akim palydėti tolumoje nuslenkančius laivus ir žvejų valtis. Kartą kai nuplaukė ryškiai apšviestas keleivinis garlaivis, atsisukus ji pasakė:

— Taip, nuplaukia kaip mūsų džiaugsmas, atitrūkdamas vis tolyn ir tolyn.

Vieną vakarą, kai mes vėl mindėme drėgną pakrantės smėlį, ji pasakė:

— Ar nevertėtų mum kada palikt ežerą ir pasukt kitur. Argi čia nėra jaukesnės vietos, kur žmonės susirenka praleisti laiką?

Iš tiesų apie tai aš net nebuvau pagalvojęs. Man miela buvo kas vakarą sugrįžti pas ją. Vieniša ežero pakrantė ir Ina man tapo du neperskiriami draugai. Galbūt aš buvau savanaudis. Galbūt aš juos abu norėjau palikti tik sau. Pakrantė taip, daug kartų aš ją mindžiojau, ir ji visad buvo ta pati. Visad aš ją radavau toje pačioje vietoje, tik kitokiuose atspalviuose. Bet Ina? Ji, negi galėjo ji pasitenkinti tuščia ežero pakrante? Ne, apie tai aš niekad nepagalvojau, nes aš niekad moters nebuvau mėginęs suprasti. Aš buvau tik stebėtojas nuo pat studentavimo laikų. Jos man buvo gražios, patrauklios, bet nei viena iš jų nesirįžo tapti mano draugu. Nes aš likau nuošaly, ir niekad į mano galvą neatėjo mintis, jog moteris nėra paprastas, atsitiktinai sutiktas draugas, kuris tau liktų ištikimu, bet kažkas amžinai besikeičiančio ir netikro.

— Taip, mes galime išvažiuoti praleisti vakaro tarp žmonių, — ir staiga aš nutilau, nes konkrečiai nežinojau ką pasiūlyti, nes tam nebuvau pasiruošęs.

—Kas ten yra anapus ežero, ten va tolumoje, kur tiek daug žiburių? — prisiglaudus arčiau, ji ištiesė ranką paplūdimio pusėn.

— O ten, tai "Naktis Budapešte", — nudžiugau jos pastabumu.

Nors niekad nebuvau ten apsilankęs, bet žinojau, kad ten kas vasarą atvažiuoja iš mies-

Birutė Dabušytė

KUR TAVE RASTI?

(Kuršių marioms į Nidą)

Sidabrinis saulės kelias
Bėga į mane. —
Kas paklaus, ko širdį gelia
Vėjų ūžime.

Rodos, bėgtum ir nubėgtum
Mėlynom bangom,
Saulę rankomis apglėbtum,
Rankomis jaunom.

Skęsta marių debesėlis,
Žvakėm mirksi spindulys. —
Vėjo žingsniais nuskambėjo
Tavo juokas. — Ar atklys?...

TYLIU

Šiandien tyliu, nes nedrįstu prabilti. —
O jei nuo žodžių laimė subyrės?
O jei nuo žodžių ims iš lengvo dilti
Šviesi žvaigždė, netekusi erdvės?...

Aš tai tyliu. Bijau, kad maža, maža
Manieji žodžiai tau bepasakys. —
O gavusi nesupratimo grąžą,
Aš tik pajėgčiau gal nugręžt akis...

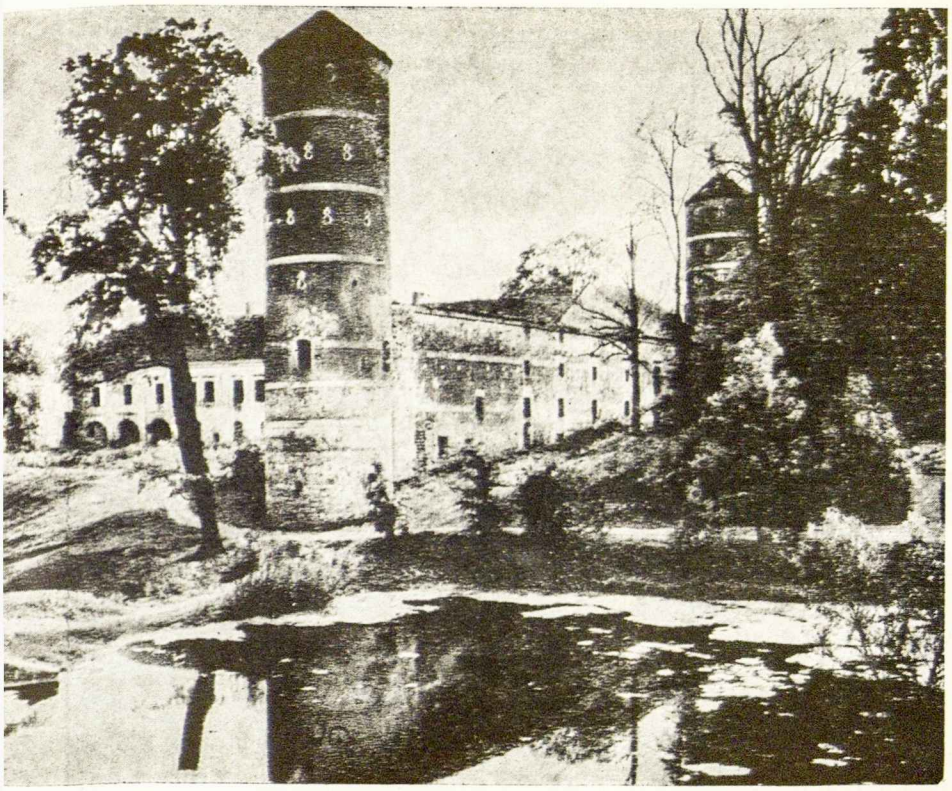

Gelgaudų, arba Gelgūdų, pilis netoli Jurbarko, Nemuno dešiniame krante, statyta architekto Nonhardto XVI-XVII amž. Žmonės vietovę vadina Vytėnais. Ši pilis buvo svarbi istorijoje. Vokiečių ordinas pradėjo ją pulti 1283 m., puolimai tęsėsi per visą XIV a. Manoma, kad ji buvo sugriauta 1418. Vėliau buvo atstatyta ir ėjo per Lietuvos didikų rankas. 1686 atiteko Gelgaudams. Pilyje gyventa iki 1831. Po tų metų sukilimo pilis nyko ir skurdo. Vėliau globoti paėmė Vytauto Didžiojo kultūros muzėjus. Iš tos Gelgaudų giminės yra kilęs anglų garsus aktorius John Gelgud.

to kapela, ir jos garsai kas naktį skęsta su žvaigždėm į po dienos sustingusį ežerą.

Mes įsitaisėme kamputy po didžiuliais palmių lapais. Prieš save puikiai galėjome matyti visą salę, kuri skendo švelniai melsvoje šviesoje, tik ties orkestro paaukštinimu daug ryškesnė apskrita spalvų vaivorykštė krito iš viršaus. Už lango girdėjosi vandens taškenimas į rąstus, o praskleidus užuolaidas, žvilgsnis paklysdavo vakaro priebalndos apglobtam ežere. Geriau įsižiūrėjus, matėsi tamsūs judą siluetai: tai suvėlavę buriautojai, o gal žvėjai išsileidę į ežerą. Salėje buvo ramu. Prie staliukų sėdėjo poromis ar mažesnėmis grupelėmis, tačiau niekas nedrįso įnešti triukšmingų paplūdimio kalbų ir juoko. Čigoniškai verkiantys smuikų garsai lengvai netrukdomi galėjo banguoti vijokliškomis sienų dekoracijom ir klysti į naktį pro pravirus langus. Dar niekas nešoko.

— Kaip čia gera, — tyliai prabilo Ina,— tokia svaiginanti ramuma, norėtus užmerkti akis ir skristi tolyn su muzikos garsais. — Ji šypsosi, ir jos šypsnys toks kūdikiškai tyras.

— Puiku, Ina, aš džiaugiuosi, matydamas tave patenkintą, — ir pakėlęs stikliuką vyno, priliečiau jos. Ji pakėlė prie lūpų savąjį, bet negėrė.

Po truputį salė pilnėjo, ir kelios poros jau sukosi.

— Mes esame liudininkai praėjusios dienos, bet mes nežinome, koks išauš rytas.

Aš dirstelėjau nustebęs į šoną, nes nebuvau tikras: ar aš šiuos žodžius išgirdau, o gal tik mano vaizduotėje taip nuskambėjo. Bet ne — priešais mus stovėjo pablyškusio veido moteris, ant jos pečių gulė sunkūs plaukai, o ant rankų ir kaklo ji turėjo galybę papuošalų.

—Bet čigonė jums viską pasakys, jūsų baltoj rankutėje, brangioji, slypi visa paslaptis. Aš jums atskleisiu likimo knygą, kurios pati jūs nepajėgiate skaityti.

Ina šypsodamos žiūrėjo tai į mane, tai į čigonę. Aš ją paragindamas linkterėjau galva. Pajutusi sutikimą čigonė pagyvėjo. Ji pasilenkė žemyn prie Inos delno ir ilgai savo juodas akis įbedusi stebėjo. Po valandėlės pradėjo:

—Tavo laimė — tai padangių paukštė, kurios ilgesingai lauki atskrendant pas save. Kai vieną dieną ji nutupia ant delno ir pasižiūri į tave savo spindinčiom akim, tu savo žvilgsnį nusuki kitur. Suplazdenus sparnais, ji pakyla augštyn nuo tavęs, tada tu svajingai palydi ją akim, ilgesys lieka su tavim, o paukštė nebegrįžta niekados...

Gavusi skambantį pinigą, čigonė šypsodamos nueina prie kitų staliukų. Mane apima nesuvaldomas juokas iš jos pranašystės, ir aš noriu vėl pakelti stikliuką, bet Ina sulaiko mano ranką:

— Eime, man nebemiela čia.

Išėję mes ilgai dar vaikščiojom tiltu, kuris nusitęsia gerokai į ežerą. Mus supo gili vasaros naktis, ir kartas nuo karto pasiekdavo pro langus prasiveržusi muzika.

Nežinau kelintą kartą mes perėjome paežere. Prie jos namų lyg sutarę mes pasukdavome atgal. Aš norėjau jai ką nors pasakyti, bet ką nors tokio, apie ką daug galvojama ir lau-

kiama, tačiau kai ateina tas momentas, visos kurtosios vizijos ir rinktieji žodžiai kažkur dingsta neprišaukiamai pasąmonėje. Nepasakyti žodžiai yra gražiausi. Gal jautė ir ji tai, ir iš manęs jų nelaukė. Jos žvilgsnis klaidžiojo po ežerą, o jos veide žaidė vaikiškas pasitenkinimas. Kai įraudusi saulė rengėsi paliesti vandens paviršių, ji pagyvėjo ir atsisukusi tarė:

— Kopkim augštyn ant kalvos. Šis yra ma no paskutinis saulėlydis prie ežero, aš noriu dar juo pasigrožėti.

Mes lipome susikabinę rankomis. Kojos grimzdo giliai į smėlį, ir mes gerokai nusliuogdavome žemyn. Bet viršuj buvo tikrai gražu. Plačiai išsitiesęs gulėjo ežeras, kurį kirpo pusiau rausvai virpančios gijos, o toli, pačiam jų gale, ir pats aukso kamuolys. Jis slinko beveik pastebimai žemyn, ir virpanti juosta bėgo iš paskos. Iš rytų pusės jau matėsi artėjanti naktis. Kairiajam šone gulėjo ištuštėjęs paplūdimys, o už jo kuone grimzdo į vandenį "Naktis Budapešte". Viskas dengėsi tamsiu šydu: langai ir sienos.

— Kaip čia dabar vieniša, net liūdna darosi matant, kaip staiga gyvybe pulsavęs ežeras apmirė.

— Taip, Ina, rytoj čia bus vieniša ir tuščia, tik mūsų prisiminimai klaidžios čia, ir skambės nepasakyti žodžiai.

—Tu man surinksi juos visus ir parašysi, ar ne? — ir ji pažvelgė man į akis.

— Taip, aš tau viską parašysiu, — pasakiau nuoširdžiai.

Jos veidas man atrodė taip arti, kad aš net jutau švelnų jos plaukų kutenimą ir mačiau blakstienų virpėjimą.

Nueidamas tą vakarą nusinešiau viltį ir nerimą.

Kaip pavargę paukščiai leidosi žemyn ant vandens vasarą atgyvenę medžių lapai. Po vieną, o pūstelėjus vėjui, visu būriu lenktyniuodami vienas su kitu, lyg norėdami užimti geresnę vietą amžinam poilsiui, jie skubėjo prisiglausti prie šalto ežero veido. Nevisiem teko laimė pasisupti ant jo galingų pečių. Daugybė jų gulėjo aplink šnarėdami lyg skųsdamiesi nedalia, jog jiems nebeteks keliauti kartu su nuplaukinčiais laivais į tolimas ir viliojančias šalis. Mano mintys, kaip atitrūkę lapai, skraidė šen ir ten, kai, sėdėdamas ant akmens, sekiau jų paskutinę kelionę. Aš pažvelgiau į baltą popieriaus lapelį, kuriame smulkia taisyklinga rašysena vingiavo keletas eilučių. "Čia yra daug žmonių, daug daugiau negu matydavome ten prie ežero, ir aš pasineriu jų tarpe. Jie skuba, skubu ir aš, nes kai pagalvoju, juk dienos viena po kitos nuskuba tolyn, kaip tie laivai, o tiek daug viliojančio džiaugsmo aplink. Graži buvo vasara prie ežero ir daug mielų prisiminimų parsivežiau kartu. Diena iš dienos mes kuriame svajonių pasaulį, kuris išsilaiko tik tiek, kiek ir tos smėlio pilys, kurias mėginome pakrantėje statyti iš smėlio... Čia kitas gyvenimas, galbūt, netoks idiliškas kaip ten, tačiau intriguojantis ir nepastovus, kaip ir aš pati"... Kaip vieniša čia, tik vienas kitas lapas sumirguliuoja praskrisdamas pro akis. Jie plaukia nenutrūkstama vilkstine. Pūsteli smarkiau vėjas, ir susipurtę ant šakų visu būriu jie pakyla į orą viršum mano galvos. Rausvi ir rudi, o vienas... Aš krūpteliu, — baltas lyg vyšnios žiedas įsisuka tarp jų ir skrenda tolyn viršum ežero. Tuščia mano rankoje, lyg nusikaltęs ją paslepiu palto kišenėje. Ežeru nutviska prasiveržę pro debesis paskutinieji saulės spinduliai ir žaisdami bėgioja žėrinčiomis lapų varsomis. Jų ten visokių — rausvų ir tamsiai rudų, tik vienas baltas, visai baltas, kaip vyšnios žiedas, supasi su visais kartu tolyn į tolimus ir viliojančius kraštus.

— Galbūt ten nebus taip vieniša, kaip čia, — pagalvojau žvilgterėjęs į tolumoje išnykstantį baltą tašką ir pasukau atgal į kalną, nes iš vakarų slinko sunkūs debesys ir kiekvienu momentu galėjo pradėti lyti.

Antanas Linas Kazlas

APOLONAI BERNIUKAI

ŠVIESIAPLAUKIAI angeliukai virtuozų pirštais
lietė įtemptas arfos stygas po žilvičiais aindinčiais.
Apolonai berniukai iš sidabrinių lankų
mėtė strėles į purienas, gelsvai atbundančias.

Vienudu bridom per laukus, snaudulių pusnis,
saulei besijuokiančius švento Petro raktelius...
Tėviškės vėjai skynė debesyse į žvaigždėm
papuoštas mėnulio pilis mums šviesius laimės kelius.

Stovykloje netruko jaunatviškos energijos, ypač atėjus maudymosi laikui. Kojos sudundina žemę, pakyla dulkių debesėlis, sujuda Spyglio vanduo... Nubėgusius palydi vyresniųjų stovyklos svečių akys: guvi jaunystė!

VASAROS DIENOS DAINAVOJE

Įspūdžiai iš moksleivių ateitininkų stovyklos

Būrys besijuokiančių veidų, mosuojančios rankos: kas pamirš džiaugsmu kupinas dienas prie Spyglio?

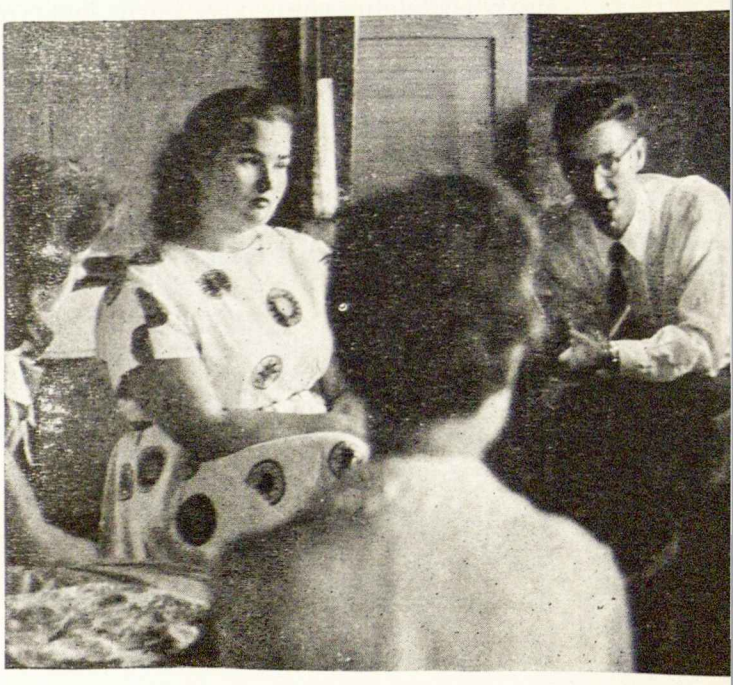

Stovyklos pasisekimo priežastis — rūpestinga vadovybė. Kai stovyklautojai maudosi ar sportuoja, valdžia planuoja kitą dieną, pirmininkaujant A. Liulevičiui (viduryje).

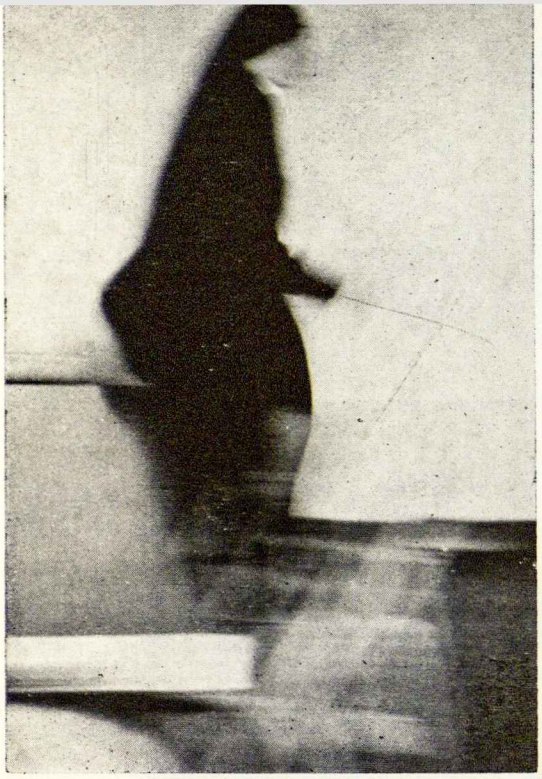

Nuo svečių prie svečių, čia virtuvėje, čia tarp stovyklautojų — tai sesuo Paulė. Kada ji ilsisi, iš kur tiek laiko? Kairėje: taip ją matė eilinis stovyklautojas — akimis nepavejama, praskubanti šalį su lėkštėmis rankose ar prašlamanti kitokiu reikalu.

Kaip ir visada, sportas buvo neatskiriama stovyklos dalis. Krepšinio aikštėje ar prie teniso stalo netruko dalyvių ir žiūrovų.

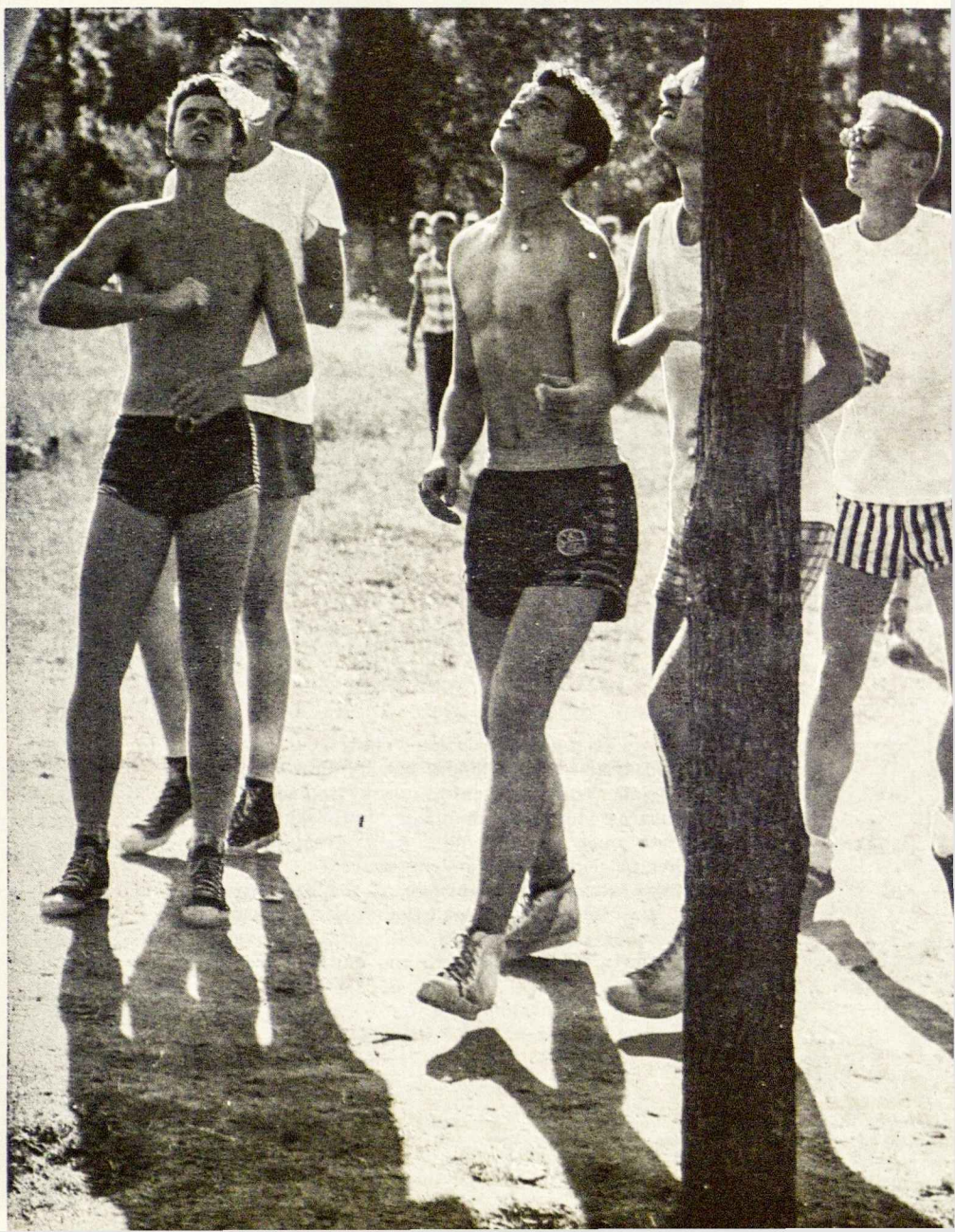

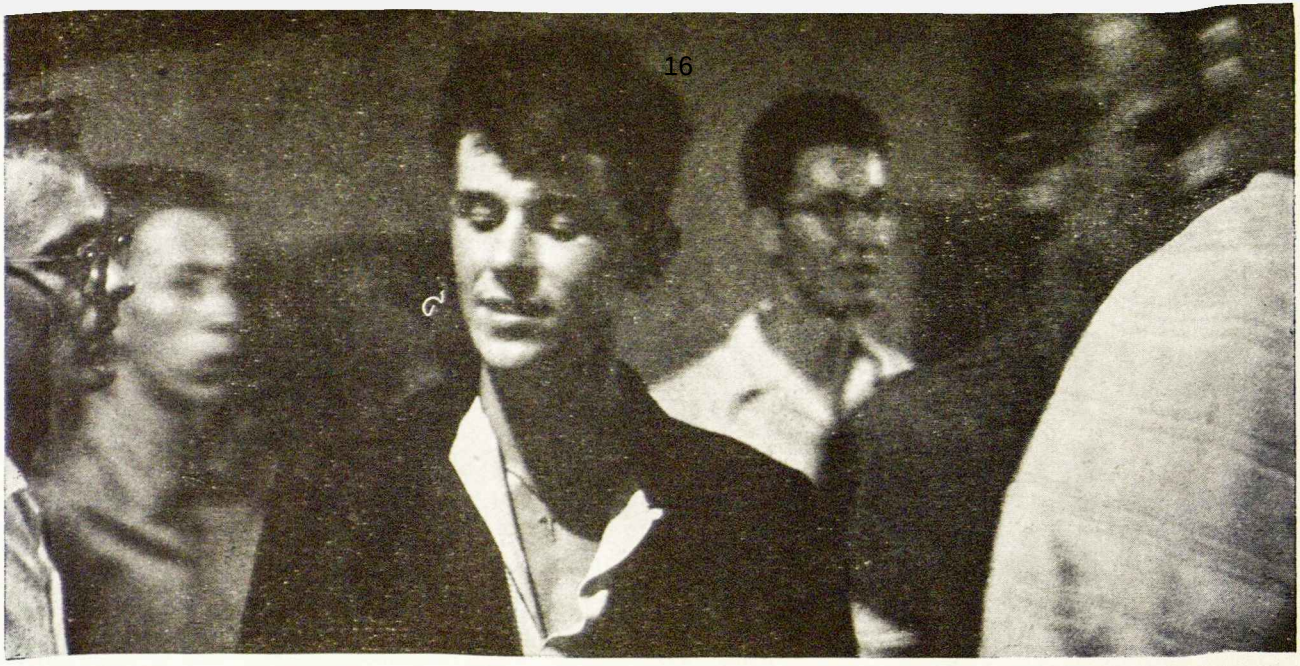

Šokiai — tai vieta, kur mergaitės virsta puošniomis damomis (apačioje). Balinės suknios, šventiška nuotaika ir slepiamas rūpestis veiduose: išves ar neišves? Bet berniukai palieka berniukais (viršuje): Kam kaklaraištis?... Aš šoksiu su kuo norėsiu! O gal visai nešoksiu. Tai kas, kad paskutiniai šokiai stovykloje?

Visuomet priartėja paskutinė diena. Kodėl taip graudu? O vistik buvo gera stovykla! Viena paguodžianti viltis: susitiksime Dainavoje kitais metais!

Nuotraukos ir tekstas
VYTAUTO VALAIČIO

Jauni veidai, džiaugsmingi veidai, rimti veidai. Jaunas juokas, judesys. — Neišdildomų prisiminimų vasara!

Taip žodžiais trumpai tektų nusakyti praėjusios moksleivių vasaros stovyklos įspūdžius. Juos skaitytojui pateikiame foto nuotraukų formoje kaip gražiųjų stovyklavimo dienų neišnykstantį suvenyrą.

Tikime, kad stovykloje buvusiems ir jos džiaugsmu gyvenusiems šie fotografiniu būdu suregistruoti įspūdžiai buvo malonūs savo jausminiu artumu. O nestovyklavusiems, viliamės, jie bus paskatinimu būtinai progos nepraleisti.

Iki pasimatymo!

Kazys BRADŪNAS

ADORATIO RUSTICA

Ten keliai maldininkų numinti,
Spindi katedrų bokštai toli.
O aš Viešpaties mažąją mintį
Atradau pamirštam nuošaly.
Gal ji buvo tik lauko lelijos?
Gal Komunijos sėti kviečiai?
Bet į sielą malone nulijo
Sidabriniai sėjos rytmečiai.

DRUSKA

Kai pavirsiu juodąja druska
Požemio puotoj,
Kai teis girtos apynio šaknys,
Jieškodamos kartumo,
Vėl atsiliepsiu tau,
Geroji drauge.
Klausyki — čiulba
Pūdymuos vyturys.

KAD NEBUTUM VIENA

Nuploviau langą
Prie tavo lopšio
Kad žvaigždės tekėtų,
Tekėdamos mirgėtų,
Kad nebūtum viena,
Per naktužę viena.
Linguosiu gluosniu
Prie lygaus kelio
Kad paukštis nutūptų,
Nutūpdams čiulbėtų,
Kad nebūtum viena,
Kelionėje viena.
Kalnan palydėsiu
Smiltim nubyrėsiu,
Kad vėjelis pustytų,
Pustydams migdytų,
Kad nebūtum viena,
Žemelėje viena.

URNA

Raudonam puodo moly
Eglutės, paukštis ir balta gėlė.
Supylėm kankinio pelenus
Į tą paptastą indą,
Uždengėm juoda žeme,
Kad nieko nebijotų
Eglutės, paukštis ir balta gėlė.

DAINOS PAVIJA

Ledynai grįžta —
Kur paslėpsim ugnelę?
Akmuo be kraujo,
Vanduo be sparnų,
Papartis be žiedelių,
Žarijos be kaitros...
Ledynai grįžta —
Kur prakasim šaltinį?
Akmuo be kraujo,
Vanduo be sparnų,
Papartis be žiedelių,
Upelis be kalbos...
Ledynai grįžta —
Kur sodinsim liepelę?
Akmuo be kraujo,
Vanduo be sparnų,
Papartis be žiedelių,
Medelis be šaknų...

ATLYDYS

Tirpsta sniegas... ramu...
Vyturėlį girdi.
Šlaito įsauliu gruodas atšyla.
Gruodo amžinumu
Abejoti imi,
Įsikniaubus į požemio tylą.
Tokią dieną giliai
Akmenų branduoliai
Tavo saujoj šaknijo ir sprogo...
Kyla maldai ranka,
Dega saulei auka,
Žydi nukirsto skroblo šaka.

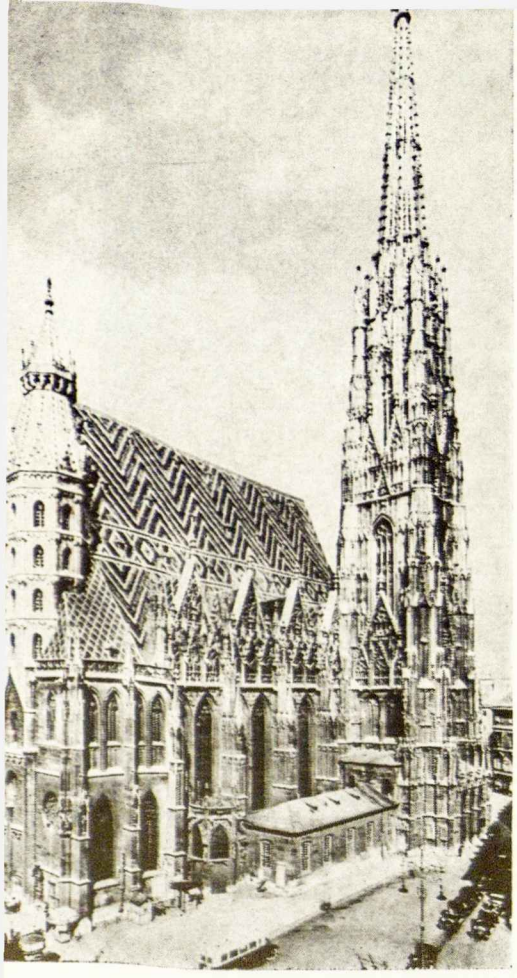

Šv. Stepono katedra Vienoje

PAX ROMANA KONGRESAS

VIKTORIJA SKRUPSKELYTĖ

(Tąsa iš praeito numerio)

Daug audringų dienų išgyvenusioj, šiandien ramioj ir harmoningoj, nekartą Europos sostine pavadintoj Vienoj susiliejo skirtingi idėjų pasauliai. Jos turtingos gotinės ir barokinės bažnyčios, apylinkių vienuolynai, puikūs universiteto rūmai, muziejai ir šiandien liudija miesto ištikimybę krikščioniškai minčiai ir akademinėm tradicijom. Nenuostabu tad, kad gražioji Viena yra pasikvietusi jau ne vieną Pax Romanos suvažiavimą. Ir šiais metais Pax Romana išskyrė Vieną iš kitų miestų savo 24-ąjam pasauliniam kongresui, o kongreso temą parinko "Laisvės prasmė ir universitetas".

Rugpjūčio 31 d. kongreso pradžiai prisipildė pilna šv. Karolio bažnyčia. Šias pirmąsias kongreso mišias aukojo popiežiaus apaštališkasis pasiuntinys, arkivyskupas dr. Giovanni Dellepiane, o puikus choras ir orkestras išpildė Haydn mišias. Pirmajam, atidarymo posėdžiui, tūkstantinė marga studentų ir intelektų minia rinkosi moderniškai įrengtoj, erdvioj ir naujutėlėj salėj, Wiener Stadthalle. Posėdį pradėjo jau mums iš Eichstaetto pažįstama, gilios minties ir kaitrios dvasios Pax Romanos studentų prezidentė Maria de Lourdes Pintasilgo ir pakvietė apaštališkąjį pasiuntinį perskaityti šv. Tėvo laišką kongresui. Susirinkusiuosius taip pat sveikino Vienos arkivyskupas dr. Franz Koenig, miesto burmistras Franz Jonas, eilė augštų Austrijos pareigūnų, Jungtinių Tautų Generalinio Sekretoriaus atstovas ir Austrijos katalikų studentų ir intelektualų sąjungos. Ilgametis Pax Romanos intelektualų šakos generalinis sekretorius, Ramon Sugranyes de French, priminė Pax Romanos praeities darbo bruožus ir juos lygino su naujais šių dienų reikalavimais.

Visas tolimesnis septynių kongreso dienų darbas sukosi apie kongreso temą "Laisvės prasmė ir universitetas". Įvadinę paskaitą, "Laisvės esmė ir būtis", skaitė Vienos universiteto profesorius dr. Leo Gabriel. Viduramžio žmogus, 18 amž. Prancūzija, mūsų laikų egzistencialistai — visi savaip supratę laisvę. Šiandien turime ir vėl naujai pažvelgti į laisvės prasmės ir būties problemas; tikroji laisvė reikalauja atvirų horizontų; betkurios pasaulėžiūros pastangos susiaurinti laisvės sampratą pagal savo idėjas yra laisvės iškraipymas; ji gyvuoja žmogaus pasiaukojime absoliučiai tiesai, didesnei pareigai negu jis pats; be tiesos negali būti ir laisvės, — tai vis įvadinės prof. Leo Gabriel mintys, kurias nekartą prisiminėme tolimesnėse diskusijose.

Antrosios ir trečiosios dienos darbo pagrindu buvo dr. Rogier, Nijmegen universiteto profesoriaus, paskaita. "Tiesa ir akademinės laisvės pagrindas". Universiteto, lygiai kaip ir pačio asmens, darbas negalimas be vidinės laisvės. Ši laisvė, tačiau, nėra absoliuti, bet turi gerbti Tiesą ir moralės dėsnius. Po paskaitos septynios diskusijų grupės toliau svarstė eilę su paskaita susijusių, praktiškų klausimų: tikėjimo ir moralės statomi reikalavimai mokslininkui ir išradėjui, studento pareigos ir teisės, išplaukiančios iš laisvės, laisvė ir griežtųjų mokslų bei technikos sritys ir akademinė laisvė ryšium su universiteto administravimu ir studijų programa.

Trečiosios paskaitos tema buvo labai artima pirmosioms. Ją išvystė prof. Michael Forgaty. Jo pagrindinės mintys: universitetas yra autonomiškas, nuo kitų bendruomenės institucijų nepriklausąs vienetas; mokytojo ar mokinio darbo negali riboti ir jų laisvę pažeisti pašalinės politinės, ekonominės, socialinės jėgos. Šios paskaitos mintimis pasiremdamos, šešios diskusijų komisijos svarstė eilę praktiškų klausimų: universiteto laisvė ir kultūrinis imperializmas, universiteto nepriklausomumas nuo valstybės politinių institucijų ir t.t.

Paskutiniajam diskusijų ciklui parinktas katalikams studentams ir intelektams ypač rūpimas klausimas: "universiteto laisvė ir ištikimybė Bažnyčios doktrinai". Tema nagrinėta symposium forma, kuriam pirmininkavo Lille universiteto profesorius Oliver Lacombe. Jis taip pat nagrinėjo pirmąją temos dalį "universiteto neutralumas". Helene Peltier, eilę metų studijavusi Maskvoje, kalbėjo apie tiesą ir laisvę marksistiniame universitete, o 'Osman Yahia iš Sirijos apibūdino islamišką universitetą. Msgr. Luc Gillon, Belgų Kongo Lovanium universiteto rektorius ir indas W. T. V. Adiseshiah kalbėjo apie katalikišką universitetą bei tikrąjį akademinį neutralumą.

Katalikiškoji Viena ne tik mokslo, bet ir meno, dainos, šokio miestas. Tad mūsų intelektualinio pobūdžio kongresą palydėjo šokis, muzika, ekskursija Dunojumi. Austrijos kanclerio Julius Raab pakviesti vaišinomės puikiose, šimtais lempučių apšviestose Schoenbrunno rūmų salėse, o garsiojoj gotinio stiliaus rotušėj priėmimą suruošė Vienos burmistras. Jaukus Wachau slėnis, ramus Dunojus atitraukė mus nuo kongreso darbų visai dienai. Važiavom pro mišką apaugusius slėnius, vynmedžiais nuklotas kalveles. Lankėmės augštai ant kalno pastatytame Melk vienuolyne, kuris iš tolo pravažiuojančius kviečia pasidžiaugti savo didinga barokine bažnyčia ir turtingais rūmais. Papietavę Aggsbache ant pat upės kranto, Dunojumi plaukėme atgal pro mažyčius vynuogių laukus, įsispraudusius tarp akmenuotų plotų, pro Spitz ir Duernstein, pro seną pilį, kur buvo kalintas Ričardas Liūtaširdis, pro vaismedžių sodus ir Krems. Ekskursiją baigėme vynu ir muzika pagarsėjusiame Vienos priemiestyje Grinzing. Linksmoji kongreso dalis dar neišsemta! Kongreso dalyvių dar laukė Vienos berniukų koncertas, baletas, šokiai ir Mozarto "Užburtosios fleitos" pastatymas naujai atstatytoj Vienos operoj.

Paskutinioji kongreso diena prasidėjo ypač pakilia, šventiška nuotaika, mišiomis šv. Stepono katedroje. Paskutinį kartą rinkomės posėdžių salėj, kur girdėjome naujus sveikinimus, Pax Romanos intelektualų šakos pirmininko prof. W. Pompe žodį, diskusijų komisijų išvadas ir kongreso rezoliucijas. Jose kongresas pasmerkė visus akademinės laisvės pažeidimus, pareiškė protestą betko-

(nukelta į 215 psl.)

AUDRONĖ ALKAITYTĖ

NUOTYKIS

Prisiminimų lieptas prie Spyglio

IDELĖ raudona saulė skubinosi į debesų guolį, palikdama platų, ilgą, akį veriantį, rausvą šviesos ruožą, lyg kokį jaunosios vualį — lengvai, lengvai plaukiantį ir taip nežymiai nykstantį... Tokiais vakarais neramu krūtinėj; galva svaigsta nuo daugybės klausimų: Kodėl? Kam? Už ką? Arba norisi eiti, tiesiog bėgti, kažką pavyti, kažko paklausti, šaukti, kad visi dainuotų, griežtų smuikai, pasakodami apie grožį, apie tą nesibaigiantį kažko ilgėsį...

Tokį vakarą gulėjau tarp kvepiančių pušų, nenupjautoj aukštoj žolėj, pasirėmus rankomis galvą, ir žiūrėjau į tuos gražiai slenkančius rausvus debesėlius, klausiaus besimaudančių "Spygly" juoko, atklystančios berniukų dainos... Tik staiga iš krūmų iššoko kiškutis. Jis gracingai atsitūpė visai netoli manęs ir savo didelėm akim, pastatęs ausytes, rūpestingai žiūrėjo į mane. Gulėjau taip ramiai, net kvapą sulaikydama, kad tik nenubaidyčiau jo. Ir vis žiūrėjau, žiūrėjau į rusvąjį kiškutį. Jis kraipė ūselius, karpė ausytėm, sukinėjo galvutę ir, pasistojęs ant paskutiniųjų kojyčių, apsidairydavo ramiai ir vėl žiūrėdavo į mane. Jo akys man vis didėjo ir didėjo... Pagaliau jis pats pradėjo augti didyn ir didyn... Staiga jo rudas kailiukas virto rudu pliušo švarkučiu su pakaklėj balto šilko marškinėliais. Ir, didžiausiam mano nustebimui, jis prašneko nepaprastai maloniu, lyg muzika, balsu:

— Labas! Ką tu čia veiki viena? Ar tau liūdna? Mano vardas Niekutis, nes aš nieko daugiau nesugebu tik bijoti. O kaip aš šiandien jaučiuosi nelaimingas. Žinai, mane išvijo iš kiškių vasaros stovyklos. Aš žinau, kad tu apie tai nieko nežinai, bet aš norėčiau, kad nors tu manęs paklausytum. Aš gyvenu čia visai netoli, to nedidelio kalnelio gilumoj, dideliam urve. Turiu daug brolių ir seserų. Šalia mūsų gyvena smuikininkas žiogas, kiek tolėliau dideliam skruzdėlyne, nuo neatmenamų laikų, karališkų skruzdžių šeima įsikūrusi, o augštai medyje gyvena graži voveraitė. O ir dar daug įvairių kaimynų gyvena apie mus, kurių aš ir vardų nežinau. Kartais aš su savo broliais ir seserimis išbėgam iš urvo ir imam išdykauti: šokam per žoleles, kelmelius, pirmyn, atgal, juokdamiesi, nusičiaudydami; arba kad trepteliam koja, kad pašokam augštyn ir kuriam atgal į urva. O kaip taip smagu! Mėgdavau aš nubėgti ten prie ežero, kur vanduo toks tyras, bet, prisipažinsiu, dabar bijau, nes ten yra labai daug žmonių, ir visi jie labai triukšmauja. Girdi, kaip jie ir dabar dainuoja? Sakyk, ar ir čia stovykla? Ach, ach, kaip man skauda širdį, kai pasakiau tą žodį "stovykla". Aš ir pats nežinau kaip ten buvo, bet aš šią vasarą bešokinėdamas patekau į kiškių stovyklą. Kai atsidūriau prie vartų, tai tuoj supratau, kad aš labai blogai atrodau. Ten stovėjo gražiai blizgančiu kailiu lieknas kiškis. Jis taip į mane pažiūrėjo savo didelėm akim, kad mane, kaip ir paprastai, apėmė baisi nedrąsa, o kartu šoktelėjo pyktis. Aš nepamačiau, kaip jam šūktelėjau savo plonu balsu angliškai:

— Ei, tu! Ko tu čia taip žiopsai į mane? Kas tau darbo, kaip aš atrodau! —

Bet jis vietoj pykčio tik mandagiai pakraipė ūsą, šyptelėjo ir prakalbėjo gražiai lietuviškai:

— Prašau į stovyklą, būsi mūsų svečias. Juk pažįstu tavo tėvelius. Jie iš Lietuvos, iš to paties miestelio.

Ir jis vėl mandagiai nusilenkė. Man nebuvo kas daryti, ir aš įėjau į vidų. O kaip čia buvo gražu! Visos kiškutės tokios švarios, tokios linksmos; tik kalbasi su kiškiais, tik šokinėja, tik juokiasi. O ten tolėliau ant žalio žolės kilimo iš kvepiančių gėlių žiedelių paruoštas stalas su įvairiausiais skanumynais: ir kopūstai, ir salotai, ir morkos, ir griežčiai, ir daugybė kitų, net man akys ėmė raibti. O aplinkui stalą taip gražiai išrausti kiškių urveliai su parašais prie kiekvieno. Man taip besidairant, prišoko prie manęs tokia maloni, rudaakė kiškytė ir, grakščiai pakreipus galvytę, lietuviškai paklausė:

— Ar tu tik nebūsi tas naujausias išdykėlis kiškis, kuris nenori lietuviškai kalbėti?

Jau norėjau ir jai užrėkti ką nors šiurkštaus, bet ji taip gražiai į mane žiūrėjo, kad man širdis pradėjo plakti, ir aš nejučiomis pradėjau tvarkytis savo sušiauštą rudą kailį, aplaižiau ūsus ir šyptelėjau jai... Ir ji man maloniai nusišypsojo ir pakvietė prie stalo, atsisėsdama šalia manęs. Visi pradėjom valgyti. Mane vėl apėmė nepaprasta nedrąsa. Todėl aš niekur nebesidairiau, o tik greitai kimšau į burną viską, ką man kiškutė padėdavo. Bet aš išgirdau, kaip vienas, netoli sėdėjęs, kiškis ėmė juoktis:

— Žiūrėkit, koks išalkęs amerikonas!

Tada ir įvyko kažkas, ko aš niekad nė pats negaliu patikėti. Aš pašokau taip greit, kad viską nuverčiau nuo stalo, ir ėmiau plūstis įvairiais angliškais žodžiais. Negana to, drožiau tam kiškiui per ausį. Kiš-

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

ARŪNAS LIULEVIČIUS

NUSIKALTIMAS VEIKLAI

Organizacijos gyvenime yra klausimų, kurie negali būti išspręsti rezoliucijomis, bet kurių nagrinėjimas gali palengvinti jų savaimingą išsprendimą. Vienas iš tokių klausimų — mūsų pažiūra į ateitininkų veiklą.

Moksleiviai ateitininkai. Jau gan giliai mumyse šaknis įleidusi mintis, kad šių dienų moksleiviai negali būt lyginami su Lietuvos moksleiviais nei savo išsilavinimu, nei savo dvasios gyvenimu. Ši pažiūra ne tik klaidinga, bet ir žalinga, nes tuo atimama veiklos iniciatyva iš pačių moksleivių rankų, padarant kuopos globėją režisorium. Kad ši pažiūra neturi pagrindo, užtenka pažvelgti į paskutinių metų moksleivių ateitininkų stovyklas, kuriose jie įrodė savo referatais, stovyklos leidiniais ir pakilia dvasia savo subrendimą savarankiškai veiklai. Raskime tikslesnę proporciją tarp to, ko mes iš moksleivių reikalaujame, ir ką jie gali: *Jie gali daug daugiau, negu mes iki šio laiko buvome linkę manyti.*

Studentai ateitininkai. Mums pradeda vaidentis išsisėmimo šmėkla: kiek kartų atsitiko, kad mokslo metų pradžioje išrinktas nuoširdus vyrukas draugovės pirmininku kadencijos gale į savo pareigas pro pirštus žiūrėti pradeda. Jei mes nepatikslinsim savo pažiūros į veiklą, mes galime būti savo aktyvumo aukos. *Mūsų veikla negali remtis apčiuopiamais rezultatais,* nes mūsų pagrindiniai tikslai yra dvasios srityje. Mūsų tikslas yra ne tam tikro skaičiaus susirinkimų sušaukimas, tiek laiškų išsiuntimas, tiek koncertų suruošimas, tiek straipsnių parašymas. Mes negalime jieškoti savo veiklos rezultatų, nes mes jų vistiek nematysime. Mūsų darbai turi būti atliekami dėl paties darbo, nejieškant jo vaisių kiekviename žingsnyje. Šis nusistatymas mums palengvintų ramia širdimi perduoti darbus tiems, kurie patyrimo reikalingi (būtų nauda ir mums, nes orientacija į rezultatus ugdo nepakeičiamumo, t.y., puikybės, jausmą). Pasikeistų ir mūsų organizacinė galvosena: nebereikėtų jieškoti stebuklingos tošelės, kuri mūsų problemas iš karto išspręstų.

Sendraugiai. Į sendraugius einame su didele pagarba mūsų organizacijai: vienas iš tos pagarbos ženklų yra vengimas to nuvalkioto ir naivaus amžino kaltinimo, kad sendraugiai yra neveiklūs. Darydami tokius kaltinimus, tik kišame koją vienam sendraugių siekiui: skleisti ateitininko savigarbos jausmą. O to jausmo vis dėlto trūksta: pažiūrėkite į mūsų straipsnius, pasiklausykite mūsų prakalbų —kartais net įžūliai elgiamės savo organizacijai, kad tik mūsų neiššifruotų, jog mes ateitininkai. Toks elgesys gali būti tik pateisinamas kaip nesąmoningas mūsų organizacijos siekių paslėpimas. Bijomės pagarbos, nes pagarba turi nešti ir pareigų. O tų pareigų yra tiek daug, kad jų nevykdymas dangaus keršto šaukia. Sendraugiai turi būti toji katalikų visuomenės dalis, kurioje užsižiebia visuomeninės mintys, kuriomis visuomenė ir praktiškieji politikai turi užsidegti. *Jei mes paneigsime visuomenę, visuomenė paneigs mus.*

(Iš SAS informacinio
leidinio "Gaudeamus" 6 Nr.

---

kytės išsigandusios ėmė šaukti, kad nesimuštumėm, o visi kiti kiškiai ėmė visaip tyčiotis iš manęs. Iš galo stalo atsistojo didelis jau apysenis kiškis ir rūsčiu balsu ramiai tarė:

— Muštynėm, brolyti, čia ne vieta. Tuojau prašau palikti mūsų stovyklą.

Man taip liūdna pasidarė. Aš norėjau atsiprašyti už savo staigumą, pasisakyti, kad moku kelis žodžius lietuviškai, bet nedrįsau nieko pradėti, tik laikiau ašaras ir lėtai, lėtai iššokavau pro vartus. Mane vis dėlto išlydėjo rudaakė kiškytė ir prie vartų sušnibždėjo:

— Aš netikiu, kad tu toks blogas, tik tu truputį perstaigus. Tikiuos, kada nors tave vėl pamatyti...

Už vartų leidau valią ašaroms... Aš negaliu pamiršti tų rudų kiškytės akių ir jos malonaus ir linksmo būdo... Aš dabar labai, labai stengiuos būti geresnis, gal kada ir vėl ją sutiksiu...

...Sutiksiu... — sušnabždėjo man vėjelis per žoleles...

...Sutiksiu... — pakartojo medžių šakos...

...Sutikau mergelę, keleliu einančią... — atklydo dainos žodžiai iš stovyklaujančių.

Pašokau — nei kiškio, nei vieno gyvo aplinkui, tik vėjas siūbuoja šakas, o vakaras ruošiasi užklostyti tamsa ir šešėliais mišką ir jo gyventojus. Skubėjau į stovyklą galvodama:

— Nejaugi, tai buvo tik sapnas?

Aldona Balčiūnaitė

ŠYPSNIS

Sužibo saulėje banga,
Sklido grožio žaibai!
Žėrėjo jie neilgai, neilgai...

Suspindo, nusišypsojo
Lengvai, keistai,
Ir dingo kažkur giliai, giliai...

Susitiko žvilgsniai,
Pasikeitė žodžiai,—
Tu kita likai...

S P O R T A S

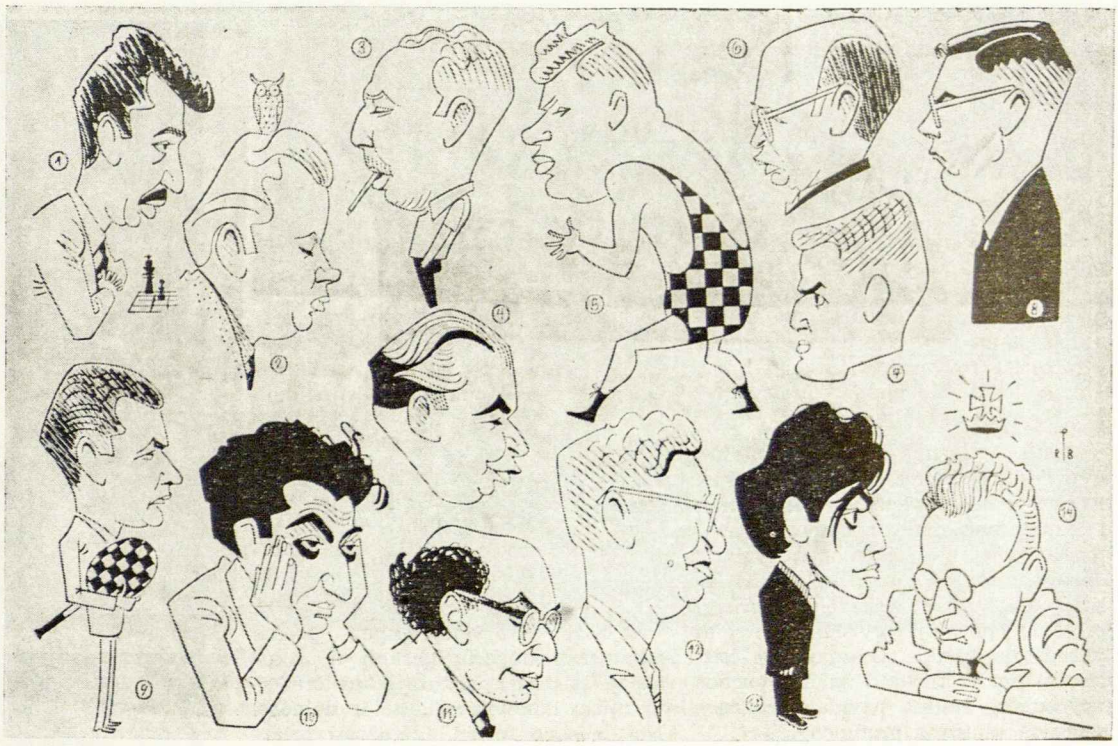

Šachmatų olimpiados garsieji meisteriai: 1. Gligoric (Jugoslavija), 2. Uhlmann (R. Vokietija), 3. Pomar (Ispanija), 4. dr. Troeger (V. Vokietija), 5. dr. Filip (Čekoslovakija), 6. Reshewsky (JAV), 7. Unizicker (V. Vokietija), 8. dr. Euwe (Olandija), 9-14 Sovietų Sąjungos meisteriai: Keres, Petrosjan, Bronstein, Smylow, Tal ir Botwinik.

Rašo J. MEDAITIS

ŠACHMATŲ OLIMPIADA MIUNCHENE

XIII-toji šachmatų Olimpiada Miunchene pasibaigė spalio 23 d. 212 geriausių pasaulio šachmatininkų iš 36 kraštų pademonstravo savo pajėgumą "karališkajame" žaidime. Pereinamąją Hamilton-Russel taurę laimėjo Tar. Sąjungos šachmatų komanda, surinkusi baigminėje grupėje 34½ iš 44 galimų taškų. Antrą vietą išsikovojo jugoslavai (29 t.), trečią — argentiniečiai (25½ t.). O po jų tabelėje sekė JAV (24 t.), Čekoslovakija (22 t.), Rytų Vokietija (22 t.), Vak. Vokietija (22 t.), Ispanija (17½ t.), Bulgarija (17 t.), Anglija (16 t.) ir 12-toje vietoje Austrija su 15½ t.

Kanados šachmatų komandai, kurioje žaidė **Povilas Vaitonis,** nepavyko tapti B grupės nugalėtoju. Nors komandą ir sustiprino baigmėn atvykęs Yanofsky, bet ji tesurinko 24½ t. ir atsidūrė III-oj vietoj. Šešiašdešimt keturiuose langeliuose narsiau už kanadiečius kovojo vengrai (31 t.) ir olandai (28½ t.); lygiai stiprūs pasirodė kolumbiečiai, ir silpniau žaidė izraelitai, danai, lenkai, švedai, suomiai, islandiečiai, prancūzai ir belgai. Tuo būdu Kanados komanda, susidedanti iš Vaitonio, Andersono, Yanofsky, Fuester, Joynes ir Siemms, bendrame vertinime užėmė XV-tą vietą.

Tokiu laimėjimu gali būti patenkintas tiek Kanados šachmatų meisteris Vaitonis, tiek jojo kolegos, nors nieks nedrįs tvirtinti, kad jiems nėra buvę šansų pasistūmėti tabelėje į priekį. Bet nugalėtojo savybėms priklauso ir sugebėjimas išnaudoti šansus.

Turnyrą sekusi publika nesistebėjo Tar. Sąjungos šachmatų komandos pergale. Ji jau 1952 m. Helsinkyje, 1954 m. Amsterdame ir 1956 m. Maskvoje paveržė tą pačią Hamilton-Russel taurę. Tik kad Tar. Sąjungos šachmatininkai tokiu augštu santykiu — iš 76 partijų jie pralaimėjo tik vieną — pralenks savo konkurentus, buvo visiems staigmena. Kovingos nuotaikos, rodos, nestigo nei angliškai, nei vokiškai kalbantiems žaidėjams. Bet jie turėjo nusileisti profesionalams.

Vargas dabar sporto mėgėjams: profesionalai nuskina lauro šakeles. Nebe fantazija ir rizika, kaip anais Morphy ir Anderssen laikais, būdingos šiandien šachmatų žaidimui. Ir prigimtų gabumų per maža didmeistrio titului. Sistema ir metodas ima vis labiau nustelbti visus kitus šio seno, iš tolimų Rytų atkeliavusio žaidimo elementus. Už tų sausų žodžių slepiasi įtemptas ir nuolatinis darbas prie šachmatų lentelės. Tar. Sąjungos, Jugoslavijos, Argentinos šachmatų meisteriai gyvena tik šachmatams, ir šachmatai yra tapę jų pragyvenimo šaltiniu. Bet jei kas šiais laikais netrokšta žaidimo paversti profesija, tas turi pasitenkinti žemesniu pasekmių lygiu.

∘ **JAV Lietuvių Bendruomenės** Centro Valdybą dabar sudaro: Stasys Barzdukas — pirmininkas, Algirdas Nasvytis — vicepirmininkas, Pijus J. Žiūrys — vicepirmininkas, Antanina Puškoriūtė — protokolų sekretorė, Edvardas Karnėnas — raštų sekretorius, Julius Staniškis — iždininkas, Petras Balčiūnas — narys švietimui, Viktoras Mariūnas — narys reikalams, Vytautas Kamantas — narys informacijai.

∘ **Prudencija Bičkienė** šią vasarą dainavo Florencijoje titulinę partiją "Toscos" operoje. Ji yra laimėjusi American Opera Audition premiją ir tos draugijos buvo išsiųsta Italijon kartu su kitais septyniais Amerikos dainininkais.

∘ **Kun. dr. J. Navikevičius, MIC.,** rašytojos Marijos Aukštaitės sūnus, Marianapolio kolegijoje pradėjo dėstyti prancūzų kalbą, istoriją ir religijos dalykus.

MORENŲ UGNYS

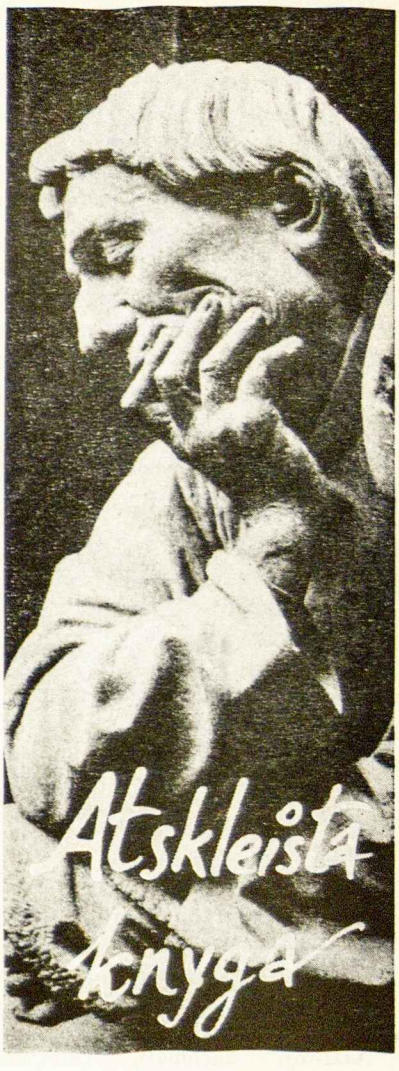

Kazys Bradūnas septintąją savo poezijos knygą pavadino "Morenų ugnimis". Morenos yra ledynų atnešti žemės paviršiaus sluoksniai, akmenys, uolos. Moreninės kilmės yra mūsų tėvynės žemės paviršius. Į tas dirvožemio gelmes ir yra nukreiptos K. Bradūno akys ir širdis.

Poeto žvilgsnis morenose jieško gyvybės ir šilumos — ir jos randa. Ateina ugnis, ir ledynai pasitraukia į šiaurę, ima tekėti vandenys, sužaliuoja girios, pakyla žmogus augintis duonos, statytis namų, melstis ir aukoti aukas. Ir prasideda lietuvio protėvių pirmieji gyvenimo žygiai pažadėtoje žemėje. O apie juos kalba akmens kirviai, žalčio formos apyrankės, saulės pavidalo sagos— senosios kultūros pradmenys.

Paskui ateina Mindaugas — krikščioniškos kultūros pradžios Lietuvoje simbolis. Visas eilėraščių ciklas skirtas šitai kultūrinei-religinei kryžkelei, jos tragizmui. Su archeologo rūpestingumu poetas jieško anos kultūros pėdsakų ir atidarytam širdies kape atranda karalių: "Atpažinau tave iš tunikos ir iš vainiko, papuošto gintarais, atidengtam kape — širdy".

Su tuo pačiu žvilgsniu, siekiančiu žemės gelmių, poetas pažiūri ir į savo tėviškę, kur žalios kalvos prašosi krikšto, kur debesys neša saulės Komuniją, kur pilni dirvonai Šventosios Dvasios, kur su kryželiais ir verpstėmis rankose guli skaidrioj žemėj panašūs į mane. Tik akiraty dar ošia pagoniški miškai. Ir ten keliai jau maldininkų numinti, spindi ten katedrų bokštai, bet Viešpaties mintį poetas suranda užmirštam nuošaly: "Gal ji buvo tik lauko lelijos? Gal Komunijos sėti kviečiai? Bet į sielą malone nulijo sidabriniai sėjos rytmečiai". Artojo darbas ten darosi šventas, nes tikros ruginės duonos prašo alkani angelai, o prakaitas pavirsta tyriausiais kristalais. Šitais buities motyvais ataustas visas "Komunijos kviečių" ciklas.

Gyvenimo trapumo ir mirties motyvai pinasi "Juodosios druskos" cikle. Juodu dirvožemiu pavirsta sunkios, pavargusios rankos ir mažas kauburėlis išsilygina pievoje — pranyksta buvusio žmogaus kapas toje laiko slinktyje, kuri savo reiškiniuose atrodo amžina: "Ir tik vieni, tik vieni amžinieji debesys plaukia per lygumas"... "Palieka tik skliautai žvaigždėti ir tik žodžiai dainų", kai dienos bebėgdamos stirnom suklumpa nuo likimo strėlės. Gal dėl to skausmą šaukia medyje Rūpintojėlis ir žmogaus širdis? Tačiau tas skausmas nėra tamsus, nes poetas tiki ne tik į kraujo irimą ir į pabaigą, bet ir į pradžią, į paukščių skridimą pavasarį toli amžinybėje. Be to tikėjimo būtų beprasmiškas ir karžygių žuvimas, jų gyvybės auka. Net ir toje juodoje dirvoje pajuntama gyvybė įšžėlusioje vejoje, ji įsisiurbia apynio šaknyse ir pragysta vyturiu pūdymuose. Tai juodoji druska — pratęsta žmogaus gyvybė juodoje žemėje, kalbanti iš gilių amžių į dabarties žmones. .....

O cikle "Pro vėlių langelį" poetas įsijaučia į mirusių pasaulį ir atkuria tą mistinį ryšį, taip giliai išreikštą mūsų liaudies raudose ir dainose. Net ir savo forma eilėraščiai priartėja raudų stiliui.

Ant juodos žemelės klestėjo gyvenimas, į juodą dirvožemį jis sugrįžo, vėlėmis klajoja gimtaisiais laukais ir namuose, vyturėliu sučiulba pūdymas... Ir vis tiek savo namų slenksčiu. Bet sunkiausia tiems, kurie to slenksčio neteko: "Mano benamiai vaikai pavargę tylėjo svetimoje pastogėje, nežinomam krašte". Nutrūko ir senelės pasaka, užako gilusai šaltinis, artojui paskutinę užuoganų dulkę nuo kojų nuplovė liūtys, ir dobilienų kvapą iš trinyčių išpūtė vėjai, o jo anūkui nesuprantami tapo senelio žodžiai — ir dykame akmenuotam jūros krante išdygo nežinomo žemdirbio kapas. Ir atrodo, kad ledynai vėl grįžta, kad tundros plečiasi...

Bet toji gyvybė, kuri įaugo giliai į žemę, žada naują atlydį ir žydintį pavasarį. Net mirusio kraujo potvynis veržiasi laisvėn ir laužo užtvankas, nutilusios širdies vietoje pulsuoja akmenys. Tu, kape pavirtęs moliu, išgirsti, kaip sučeža dagio lapas, imi abejoti gruodo amžinumu, ir akmenų branduoliai tavo saujoj ima šaknyti ir sprogti. Tada pakyla maldai ranka, pražysta nukirsto skroblo šaka. Ima keisti kryptį ledo kalnai, o broliai rengiasi grįžimo kelionėn, nes bado metai jau yra praėję...

K. Bradūno eilėraščių turinys yra gilus, filosofinis. Tačiau problemų sprendimo būdas yra emocinis, įvilktas į poezijos vaizdus. To gilumo autorius pasiekia, pasinaudodamas gausiais simboliais. Ledynai, ugnis, vėjas, debesys, vanduo, duona, kraujas, druska, vanagas, metalas, žiema, pavasaris, slenkstis, tundros, molis, vyturys, žolė, raugas, pelenai — yra dažniausiai sutinkami šios knygos simboliai. Ir jų panaudojimas yra naujas, nenudėvėtas.

Daugumas K. Bradūno eilėraščių yra trupučiai, lyg mozaikos akmenėliai, įgyją pilnesnės prasmės tik įjungti į ciklus. Tik keletas yra kiek ilgesnių. Formoje dažnai artėjama į mūsų liaudies poeziją, tačiau neprarandant savo individualumo. Ypač ryškiai ir vykusiai šitas stilius suskamba cikle "Pro vėlių langelį". Tačiau pasitaiko ir visiškai klasinio taisyklingumo, tradicinio ritmo ir rimo eilėraščių. Bet yra vietų, kur tradicinė eilėraščio forma sugriaujama, o nepritampama nė prie dainuotinės ar raudotinės formos. Ir nepasakytume, kad tie eilėraščiai būtų vykę. Iš tokių galėtume paminėti: Palaimintieji, Joninių vakaras, Švento Izidoriaus vakarienė, Voruta, Atgaila... Juose pajuntame ir kalbos sausumą. Kartais sausų prozinių vietų pasitaiko ir taisyklingai sueiliuotuose eilėraščiuose.

Suglaustai knygą vertindami, galime pasakyti, kad ciklų visumoje jaučiamas fragmentiškumas, kai kurie eilėraščiai atrodo lyg per daug nutrupėję. Kondensuojant vaizdus ir siekiant minties gilumo, pakrypstama kai kada į prozinę kalbą ir atitrauktinį filosofavimą, tačiau visa

Ateitininkų Federacijos Tarybos posėdis, įvykęs lapkričio 8 Darbininko redakcijoje Brooklyne. Iš kairės į d.: dr. V. Vygantas, St. Barzdukas, S. Sužiedėlis — Federacijos vadas, prel. J. Balkūnas, dr. A. Damušis — Tarybos pirmininkas, K. Mockus, dr. J. Girnius, kun. St. Yla, kun. V. Dabušis — generalinis sekretorius. Nuotr. V. Maželio.

POSĖDŽIAUJA ATEITININKŲ FEDERACIJOS TARYBA

Ateitininkų Federacijos Tarybos posėdis įvyko lapkričio 8, Darbininko redakcijos patalpose, Brooklyn, N. Y. Posėdyje dalyvavo AF Tarybos pirmininkas dr. Ad. Damušis, iš Detroito, ir nariai: prel. J. Balkūnas (Maspeth, N. Y.), St. Barzdukas (Cleveland, O.), kun. V. Dabušis (Brooklyn, N. Y.), dr. J. Girnius (Boston, Mass.), kun. St. Yla (Putnam, Conn.), K. Mockus (Boston, Mass.), S. Sužiedėlis ir dr. Vyt. Vygantas (Brooklyn, N. Y.).

Paštu kai kuriais klausimais savo nuomones pareiškė: prel. Pr. Juras (Lawrence, Mass.), dr. Z. Ivinskis (Roma), dr. J. Grinius (Vokietija), dr. Ad. Šapoka (Kanada) ir A. Skrupskelienė (Hartford, Conn.).

Posėdyje apsvarstyta ateitininkų jubilie inio kongreso (50 metų sukakties), šaukiamo Chicagoje 1960 metų Darbo šventės (Labor Day) savaitgalyje, vedamoji mintis ir programos metmenys. Kongreso vedamoji mintis — "Ištikimybė Kristui — ištikimybė tautai".

Federacijos Taryba kreipia sąjungų centrų valdybų dėmesį į tai, kad būtų tiksliau prižiūrimi vienetai, įgeinant nustatytas programas. Ideologijos pagilinimui ir vadovavimui pasiruošti padėtų stovyklose organizuojami studijiniai branduoliai, savaitgalių ideologiniai kursai ir kas pusmetį rucšiamos studijų dienos.

Kad padėtų centrų valdyboms programas paruošti bei jas sėkmingiau perteikti nariams, sudarytos iš Federacijos Tarybos narių komisijos: SAS — dr. J. Girnius, dr. V. Vygantas ir K. Mockus; ASS — St. Lušys, prel. J. Balkūnas ir A. Skrupskelienė. MAS komisija bus sudaryta iš Chicagoje esančių AF Tarybos narių.

Aptartas jaunųjų sendraugių organizavimo pagyvinimo klausimas. Nutarta paprašyti SAS ir MAS centrų valdybas atkreipti dėmesį į stovyklų reguliaminus, juos nuolat tobulinti pagal laiko ir vietos reikalavimus.

---

knyga sudaro užbaigtą visumą, turi lyg fabula, nuoeklią problemų eigą ir dramatinę atomazgą. Tai kompozicinis laimėjimas. Taip pat didelė dauguma eilėraščių yra puikios formos, gilaus simbolizmo, originalaus vaizdingumo. Skaitai, grožiesi, galvoji — ir vėl nori iš naujo skaityti, net atmintinai išmokti įžtisus eilėraščius. O tai rodo didelę knygos vertę.

Kazys Bradūnas, MORENŲ UGNYS, išleido Literatūros Lankai, 1958 m., viršelis V. Petravičiaus, tiražas 400 egz., kaina $2.00, spausdinta Toronte Time Press.

Pr. N.

• **Fraternitas Lituanica** savo 50 metų sukakties suvažiavimo proga paskyrė 500 dol. Lituanus žurnalui.

• **Kun. Viktoras Dabušis,** Ateities administratorius ir Ateitininkų Federacijos generalinis sekretorius, nuo rugsėjo 1 pradėjo dirbti Darbininko redakcijoje. Iki tol jis ėjo vikaro pareigas Angelų Karalienės parapijoj Brooklyne.

Ateitininkų Federacijos GARBĖS TEISMAS

AF Valdyba, vykdydama Ateitininkų Federacijos Konstitucijos 31-35 str., savo posėdyje 1958 metų spalio 28 d. paskyrė neribotam laikui (33 str.) Ateitininkų Federacijos Garbės Teismą tokios sudėties: pirm. dr. S. A. Bačkis, Paryžiuje, jo pavaduotojas adv. Silv. Balčiūnas, Cleveland, Ohio, teisėjai. adv. Vikt. Užupis, Toronto, Ont., Canada, Jadv. Damušienė, Detroit, Mich., adv. Juozas Dėdinas, Chicago, Ill., adv. Vytautas Maželis, Brocklyn, N. Y., prof. J. Eretas, Basel, Šveicarija.

A. F. Valdyba

Dr. Rom. Gineitis,

gyv. Dayton, Ohio, per Ateitininkų Federacijos Valdybą, paskyrė ateitininkui studentui stipendiją 100 dol. kas mėnesį. AFV pavedė AŠ Fondui stipendiją tvarkyti jo veikiančio statuto rėmuose.

Julija Jakavonytė,

gyv. Brockton, Mass., iš jai pavesto tvarkyti palikimo, Ateitininkų Federacijos Valdybai paskyrė 500 dol. auką. AF Valdyba už auką nuoširdžiai dėkoja.

• **Pranciškonų gimnazijoje** Kennebunkporte šiemet jau veikia trys klasės. Gimnazija įsikūrė naujose pastatytose patalpose, kur moderniai įrengtos klasės, miegamieji, darbo ir sporto kambariai.

MA SĄJUNGOJ

KRISTAUS KARALIAUS ŠVENTĖ KENNEBUNKE

Kaip pernai, taip ir šiais metais pranciškonų gimnazijos moksleiviai bendromis jėgomis stengiasi paminėti kiekvieną reikšmingesnę religinę ar tautinę šventę su pritaikinta tai šventei programa.

Spalių 26 buvo gražiai paminėta Kristaus Valdovo šventė. Ryte gimnazijos koplyčioje mišias laikė T. Viktoras Gidžiūnas, gimnazijos rektorius ir ateitininkų dvasios vadas. Mišių metu pasakė pritaikintą pamokslėlį, o moksleiviai priėmė komuniją.

Vakare įvyko iškilmingas minėjimas, kuriam vadovavo Remigijus Sužiedėlis, Prano Dovydaičio ateitininkų kuopos pirmininkas, ir sekretoriavo Romanas Mureika. Programa buvo pradėta himnu: "O Kristau, pasaulio Valdove", kurį perskaitė Romanas Mureika.

Paskui pirmininkaujantis pakvietė T. Bernardiną Grauslį, gimnazijos kapelioną, kuris laikė labai įdomią paskaitą apie Kristaus Valdovo šventės istoriją, kurioje didelį vaidmenį turėjo pranciškonų ordinas. Pats šv. Pranciškus save vadino "Didžiojo Karaliaus šauklių". Jo ordino teologai išryškino Kristaus Valdovo reikšmę. Jo ordino mokyklų vaikai populiarino pačią šventę tikinčiųjų tarpe. Dar 1889 m. vienoje pranciškonų gimnazijoje, Prancūzijoje, buvo suruoštas minėjimas, kuriame moksleiviai suvaidino angelų kovą su piktomis dvasiomis už Kristaus karalystę. Visą laiką šv. Pranciškaus dvasios vaikai darbavosi iki Pijus XI 1926 visoje Katalikų Bažnyčioje įvedė Kristaus Valdovo šventę.

Po paskaitos Juozas Petrauskas padeklamavo Bernardo Brazdžionio eilėraštį "Asperges me". Po jo gimnazijos direktorius T. Gabrielis Baltrušaitis tarė kelis žodžius angliškai, trumpai suglausdamas T. Bernardino Grauslio paskaitos mintis, kad ir mažiau mokantieji lietuviškai galėtų suprasti, ką jis buvo kalbėjęs. (Mat, mokosi čia ir JAV gimusių tėvų vaikai; kai kurie jau gerokai pramoko lietuviškai).

Likusią programos dalį užpildė patys moksleiviai. Remigijus Sužiedėlis padeklamavo Bernardo Brazdžionio eilėraštį "Apreiškimas", Stasys Dėdinas paskaitė ištrauką iš Marcinkevičiaus romano "Kražių skerdynės", Vincas Grybauskas pagrojo akordeonu du dalykėlius: "Kregždutė" ir "Cukraus namelis".

Nuotaikingas minėjimas buvo baigtas malda į Kristų Valdovą. Maldą sukalbėjo pranciškonų provincijolas T. Viktoras Gidžiūnas, O.F.M.

Romanas Mureika

MARIJOS PEČKAUSKAITĖS KUOPA BROOKLYNE

Moksleivių at-kų Marijos Pečkauskaitės kuopa Brocklyne spalio 25, sušaukė susirinkimą Apreiškimo parapijos patalpose ir paminėjo Kristaus Karaliaus šventę. Susirinkimas buvo pradėtas malda į Kristų Karalių. Pirmininkavo A. Vainius, sekretoriavo R. Vilkutaitytė. Buvo perskaitytas praeito susirinkimo protokolas.

Meninėje dalyje R. Gedeika perskaitė straipsnį "Jaunimo žodis apie Kristų Karalių". Po to apie Kristaus Karaliaus šventę įdomiai kalbėjo kun. V. Dabušis. Užbaigiant meninę dalį, D. Minkūnaitė paskaitė maldą į Kristų.

Einamuose reikaluose nutarta rengti kuopos iškylą į Bear Mts. Taip pat bus skelbiami sporto ir bendro išsilavinimo konkursai. Visa kuopa bus padalyta į dviejų asmenų komandas. Komanda, surinkusi daugiausia taškų, laimės 10 dolerių.

Susirinkimas baigtas malda ir ateitininkų himnu.

D. N.

DETROITAS

Karaliaus Mindaugo moksleivių ateitininkų kuopa Detroite pradėjo veiklos metus, išsirinkdama naują valdybą. Ją sudaro: Algis Bublys— pirm., Saulius Damušis — vicepirm., Violeta Čižauskaitė ir Kazys Jankauskas — sekr., Jonas Skirgaudas — ižd., Giedrė Bajorūnaitė — korespondentė.

Spalių 5 d. p.p. Majauskų bute įvyko mūsų šiais metais antras susirinkimas. Buvo pasidalinta mintimis iš moksleivių at-kų vasaros stovyklos prie Manchester, Mich. K. Jankauskas paskaitė iš "Ateities" apie bendrąją tvarką stovykloje. Toliau Šarūnas Lišauskas paskaitė savo trumpoką, bet gerai paruoštą referatą apie stovyklos paskaitas. Giedrė Bajorūnaitė detaliai aprašė vakarines programas stovykloj. Po to Daiva Bajorūnaitė nukreipė mūsų mintis į ką tik pasibaigusį rugsėjo mėnesį, padeklamuodama Maironio eilėraštį "Baigias rugsėjis". Kuopos globėjas P. Zaranka kalbėjo mums apie pareigą. Pirmiausia ir svarbiausia pareiga yra Dievui — klausyti Jo įsakymų. Kitos pareigos yra mūsų tėveliams — juos visuomet gerbti, mylėti ir jų klausyti, ir savo tautai — visuomet kalbėti lietuviškai bei lankyti lietuviškas mokyklas. Atlikta pareiga yra didelis džiaugsmas. Po šio pašnekesio buvo sunkių mįslių minimas ir einamieji reikalai. Susirinkimui pasibaigus, visi buvom p.p. Majauskų skaniai pavaišinti.

Spalių 26 d. Detroite buvo LRKF suruošta Kristaus Karaliaus šventė, kurioje mūsų kuopa organizuotai su savo vėliava dalyvavo pamaldose ir ėjo prie komunijos.

G. B.

Vasario 16 gimnazijos

Vysk. M. Valančiaus moksl. ateitininkų kuopos valdybon išrinkti: D. Levaitė — pirmininkė, E. Dresleris — sekretorius, E. Vernerytė — kasininkė.

BALTIMORIEČIAI IŠKYLAVO

Spalio 5 d. Baltimorės ateitininkai iškylavo prie gražios Chesapeake įlankos. Iškylą suruošė jaunesniųjų moksleivių ateitininkių būrelis, pasikviesdamas svečiuosna vyresniuosius moksleivius, studentus ir sendraugius. Gražioje rudenėjančioje gamtoje, prie atvirų vandenų, sukūrėm laužą, kepėme dešreles ir kitus skanumynus. Prieš valgį maldą sukalbėjo dvasios vadas kun. Pugevičius. Skaniai pasistiprinę, susėdom aplink laužą, laukdami jaunesniųjų mergaičių programos. Programą pravedė būrelio globėja stud. Birutė Bogutaitė. Pradžioje gražų žodį tarė sendraugių pirm. Cezaris Surdokas. Po to mergaitės prijuokino iki ašarų, kalbėdamos "litanijas" ir visus "užgriebdamos" bei vaidindamos arabus, bejieškančius auksinės gyvatės.

Pagaliau, blėstant laužui ir saulutei gęstant kažkur už miškų, sudainavom dar keletą lietuviškų dainų ir išsiskirstėm į namus.

V. Noreikaitė.

BALTIMORĖS SENDRAUGIAI

Sendraugių skyrius savo pirmajam po vasaros atostogų susirinkimui buvo nuvykęs pas p.p. Masaičius į Havre de Grace, kur naujo namo savininkai susirinkusius gausiai pavaišino. Susirinkimo programoje buvo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimo nario Kazio Bradūno pranešimas apie seimą.

ATEITININKŲ FEDERACIJOS VALDYBA

prašo visus ateitininkus sendraugius nedelsti atsilyginti (3.00 dol.) už prisiųstą knygą Šv. Pijus X. Atsiminkite, kad kiekvienas priminimas Federacijos iždui kaštuoja apie 30 dol. Neskriauskime patys savęs.

AF Valdyba

studentų ateitininkų sąjunga

ŠVENTĖ PUTNAME

Su naujais mokslo metais Putnamo studenčių ateitininkių draugovė pradėjo šių metų veiklą. Rugsėjo 23 įvyko pirmasis susirinkimas. Išrinkta nauja valdyba. Draugovės pirmininkės pareigos atiteko T. Ivaškaitei, sekretorės — A. Kucinaitei, iždininkės ir socialinių reikalų vedėjos — N. Sabataitytei. Revizijos komisiją sudaro G. Pauliukonytė ir N. Umbrazaitė. Draugovė nutarė ir toliau tęsti gražią tradiciją — vieną kartą mėnesyje išklausyti mišias ir bendrai priimti komuniją vienos d-vės narės intencija.

Nauja valdyba pradėjo darbą spalio 26, suruošdama Kristaus Karaliaus ir popiežiaus Pijaus XII minėjimą.

Paskaitą skaitė ses. M. Veronika tema "Kristus — Karalių Karalius".

Toliau S. Kavaliūnaitė perskaitė įdomų referatą, apibūdindama popiežiaus Pijaus XII svarbiausius gyvenimo bruožus. Po to visi minėjimo dalyviai sugiedojo popiežiaus giesmę "Petro Laivas".

Meninėje dalyje R. Durickaitė, T. Ivaškaitė ir L. Šileikytė skaitė "Susimąstymą prie Kristaus kryžiaus", kurį parašė T. Ivaškaitė.

Spalio 7 įvyko antras d-vės susirinkimas, kurio metu kun. V. Cukuras, d-vės dvasios vadas, kalbėjo tema — "Gyvojo tikėjimo oazė". Krikščionybė yra gyvybė. At-kų pareiga yra tą gyvybę išsaugoti, padėti jai augti. A-kas negali mylėti Dievo, jei nemyli artimo. Jis turi apaštalauti artimui ne rytoj, už savaitės, ar už mėnesio, bet dabar ir čia. Nelaukti! Dievo malonė duodama čia, dabar, kad ją sėji tuojau kitiems. Žmogus negali atnaujinti pirma savęs, o paskui kitų. Tai turi būti daroma kartu. Gyvojo tikėjimo salelės šiame pasaulyje — kaip oazės Saharos dykumoje. Juo jų yra mažiau, juo sunkesnė ten kelionė. Tačiau jei vienas pakeleivis pasodins medelį, jį saugos nuo audrų, kiti jam padės, pasodindami daugiau medelių, ir greit atsiras oazė, palengvindama kelionę Saharos dykumos keleiviams. Taip ir visi at-kai turėtų didinti gyvojo tikėjimo oazes. Tikėjimas pasireiškia nepaprasta meile, nes tikroji meilė įšreiškia vidaus įsitikinimus. Tačiau ši meilė turi būti išreikšta protu bet ne jausmais, nes kada meilėje vadovaujamasi protu, ji tampa daug gilesnė.

Toliau prelegentas apibūdino naują sąjūdį (Gyvojo tikėjimo oazę) Italijoje. Šio sąjūdžio nariai gyvena religijos dvasioje. Kasdieniniai mąstymai ir dažnas komunijos priėmimas jucse ugdo tą Gyvąją Dvasią, kurios taip trūksta dabartiniame pasaulyje. At-kams reikėtų panašaus įgyvendinimo.

Po paskaitos buvo įdomios diskusijos, kuriose nagrinėta klausimas: kodėl šių dienų jaunimas laiko religinę praktiką priverstinu dalyku, kada tai turėtų būti natūralus patraukimas?

Susirinkimas baigtas malda, kurią sukalbėjo kun. V. Cukuras.

gp

PAX ROMANA KONGRESAS

(atkelta iš 208 psl.)

kiam religinės laisvės varžymui ar rasinei diskriminacijai, kvietė visas mokslo įstaigas dirbti, kad universitete įsigalėtų tikroji laisvė, ir prašė visus dar karščiau melstis į Tikrosios Laisvės Autorių už tuos, kurie persekiojami dėl teisingumo ir tikėjimo.

Pasitenkinimas kongresu buvo tikrai didelis. Jautėme, kad dar kartą parodėme nekrikščioniškam pasauliui, kad Pax Romanos nariuose ir pačiame Sąjūdyje susijungia tikėjimas ir mokslas, kad 19 amž. tezės, skelbiančios katalikybės ir mokslo nesuderinamumą, nėra teisingos. Katalikui yra įmanoma naršus, kūrybingas mokslininko darbas ir ištikimybė tikėjimui.

Lietuvių delegacija, sudaryta iš min. E. Turausko, J. Medušausko, dr. J. Norkaičio ir V. Skrupskelytės, kad ir paskendusi didelių valstybių, gausių grupių tarpe, galėjo būti patenkinta, nes ne kartą kalbose, diskusijose, išvadose atsispindėjo Pax Romanos rūpestis Rytų ir Vakarų grumtynėmis ir visų gilus šios problemos supratimas. Nekartą visi kongreso dalyviai mišias ir maldas aukojo už persekiojamą Bažnyčią, už komunizmo rėžime pasilikusius katalikus studentus ir intelektualus, Pax Romanos narius.

NIJILĘ BOGUTAITĘ
ir
JONĄ DĖDINĄ,
BIRUTĘ RAČKAITĘ
ir
JONĄ SVERECKĮ,
sukūrusius šeimos židinius, nuoširdžiai sveikina ir Augščiausiojo palaimos linki

SAS VALDYBA

Brangiai mamytei mirus,

VIDĄ STRIMAITYTĘ

nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

SAS VALDYBA

DETROITAS

Detroito draugovė įšrinko naują valdybą sekantiems metams. Pirmininku išrinktas Algis Gladkauskas, vicepirmininku — Valius Gražulis, sekretore — Marytė Skirgaudaitė, iždininku — Vytenis Damušis. Naujos valdybos sukviestas susirinkimas įvyko lapkričio 9 p. Sulcų bute. Pilniau išdiskutuota didesnės religinės praktikos įgyvendinimas ateitininkų studentų organizacijoj.

Susirinkime parengti planai, kad suvažiavimas Padėkos dieną sklandžiai ir įspūdingai praeitų.

Kun. Kriščiunevičius, draugovės dvasios vadas, gražiai papasakojo apie popiežių Pijų XII. Kun. Kriščiunevičius yra Romoj baigęs mokslus, asmeniškai audiencijose matęs popiežių.

A. G.

BOSTONAS

Rugsėjo 28 Bostono studentų ateitininkų draugovės valdyba, energingai ir sumaniai vadovaujama S. Leimono, sušaukė paskutinį savo kadencijos susirinkimą. Šio susirinkimo svarbiausieji punktai buvo valdybos narių pranešimai ir naujos valdžios rinkimai. Susirinkimo dalyviai atydžiai išklausė pirmininko S. Leimono, sekretorės L. Keturakytės, iždininko M. Pakščio darbo apyskaitas. Po kritiško valdybos veiklos įvertinimo atėjo lemtingasis narių pasisakymas, kam pavesti draugovės vadovavimą ateinantiems mokslo metams. Į dr-vės vald. išrinkti: pirm.— S. Leimonas, vicepirm.—M. Pakštys, sekr. — D. Mockapetrytė, iždin. — E. Mučinskas. Naujai valdybai linkime darbingų metų ir daug sekmės.

T.

SAS BARUOSE

Naujai išrinktosios Studentų Ateitininkų Sąjungos Centro Valdybą buvome pristatę praeitame "Ateities" numery. Čia pranešame, kad oficialus sąjungos adresas yra:

Valentina Pajaujytė,
15487 Marlowe St.,
Detroit 27, Michigan.

SAS dvasios vadu sutiko būti kun. dr. Tomas Žiūraitis, O. P. Jo adresas yra:

Kun. Dr. T. Žiūraitis, O. P.,
Route 2, Drahner Rd.,
Oxford, Michigan.

SAS kontrolės komisiją sudaro: Aušra Barzdukaitė, Džiugas Staniškis ir Jurgis Štuopis.

Draugov.ų valdybų suvažiavimas įvyksta Padėkos dieną, lapkričio 27 Detroite. Nagrinėsime: religines programos įgyvendinimo ir moksleivių problemas. Norime pabrėžti, kad šiame suvažiavime dalyvauti yra kviečiami visi studentai ateitininkai, nežiūrint ar jie yra draugovių valdybose, ar ne. Suvažiavimas prasideda 1 val. po pietų Dannebo salėje. Vakare bus linksmavakaris.

Dar yra likę vasaros stovykloj diskutuotos temos konspektų "Krikščioniškoji meilė". Norintieji, prašomi kreiptis į SAS pirmininką Juozą Polikaitį. Šio konspekto kaina yra 50c.

NEW YORKO STUDENTAI

New Yorko studentų ateitininkų draugovė savo pirmą povasarinį susirinkimą suruošė spalio 17 dieną, p. Banaičių bute. Susirinko 25 nariai, kurių beveik pusė ką tik gimnaziją baigusių.

Kolega Kęst. Skrupskelis skaitė paskaitą apie krikščionišką egzistencializmą. Po valdybos ir revizijos komisijos pranešimų vyko naujos valdybos rinkimai. Išrinkti: Nijolė Bortkevičiūtė, Alfonsas Dzikas, Vida Lušytė, Dalia Minkūnaitė ir Gediminas Naujokaitis.

Po rimtos programos buvo pasivaišinta šeimininkės pagamintais valgiais.

Kitą dieną įvyko valdybos posėdis. Valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. — A. Dzikas, vicepirmin. — G. Naujokaitis, sekr. — V. Lušytė, iždin. — N. Bortkevičiūtė ir soc. reikalų ved. — D. Minkūnaitė. Draugovės dvasios vadas — kun. Vyt. Pikturna.

Nutarta susirinkimus daryti nors kas mėnesį (pernai buvo penki) privačiuose butuose.

Šių metų lapkričio 7 surengė savo antrą veiklos metų susirinkimą. Virš pusės draugovės susirinko p. Lušių bute. Pirmininkavo Jonas Strimaitis, o sekretoriavo Emilija Jurevičiūtė.

Daug susidomėjimo dabartine Europa ir europiečių gyvenimu sukėlė kolegės Laimos Bulvičiūtės, neseniai grįžusios iš užjūrių kelionės, raportažas. Išgirsta apie gyvenimą Anglijoje, Vokietijoje ir daugiausia Prancūzijoje.

New Yorko stud. ateitininkų draugovės valdyba šiems mokslo metams; pirmoje eilėje iš kairės į d.: Dalia Minkūnaitė, Nijolė Bortkevičiūtė, Vida Lušytė; antroje eilėje: Alfonsas Dzikas — pirmininkas, Gediminas Naujokaitis.

Apie veikimo pagyvinimą kalbėjo Teresė Masionytė ir Gediminas Naujokaitis, o naujai į Ameriką iš Brazilijos atvažiavusi Nijolė Bortkevičiūtė palygino mus su Brazilijos ateitininkais ir jų veikla. "Jankiai" ypač gavo barti dėl moderniškų šokių lietuviškuose parengimuose.

Po rimtosios dalies šeimininkai studentus pavaišino.

gn

Tėvai pranciškonai

pradėjo leisti brošiūras įvairiais religiniais, dogmatiniais, moraliniais ir kitais klausimais. Pirmą tokią brošiūrą išleista apie šv. Kazimierą. Ją galima užsisakyti "Darbininke", 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Kaina 50c.

Padėka už knygas

Ateities administracijai vysk. M. Valančiaus MA kuopos pirmininkė atsiuntė padėką:

"Jūsų paaiškstas knygas: St. Šalkauskio 'Ateitininkų Ideologija' ir kun. J. Petrėno 'Šv. Pijus X' gavome. Už šią dovaną tariame nuoširdžiausią ačiū. Mes labai džiaugiamės, sulaukę tokių puikių ir mums reikalingų knygų. Mūsų mažoje bibliotekoje šios knygos yra tikras deimantas".

D. Levaitė,
Vasario 16 gimnazijos
Vysk. M. Valančiaus MA kuopos pirmininkė.

P. S. Ateitininkų Ideologija — St. Šalkauskio ir Šv. Pijus X — kun. J. Petrėno po vieną egz. užsakė ir Ateities administracijai pavedė pasiųsti Jonas Žadeikis, MAS Centro Valdybos socialinių reikalų vedėjas, Vasario 16 gimnazijos, Australijos, Saleziečių gimnazijos ir Sao Paulo ateitininkų kuopoms. Pavieniai tų kraštų ateitininkai šias knygas taip pat norėtų įsigyti, bet dėl valiutos skirtumo, knygos jiems yra perbrangios. Todėl jie laukia geradarių, kas galėtų jiems šias knygas nusiųsti, gavusieji yra labai dėkingi.

ŠACHMATAI

Rašo K. Merkis

• Bostono lietuviai į tarpklubines — Metropolitan Chess League — pirmenybes įkėlė dvi komandas. A komandoje žaidžia jaunuoliai broliai dvynukai Gediminas ir Leopoldas Šveikauskai (po 19 m.), o B komandoje 3 jauniai: Gediminas Kuodis, Algis Makaitis ir Edmundas Spirauskas.

• 13-metis Algis Makaitis pelnė tašką Bostono lietuvių B komandai, įveikęs savo oponentą Dempsey iš Boston College. Lietuviai prieš Boston College laimėjo 4-1.

Bostono jauniai: Šveikauskas, Kuodis ir Makaitis buvo atžymėti dovanomis už jų pasiekimus šachmatuose per 1958 metus. Gediminas Šveikauskas kopia į geriausių Bostono šachmatininkų eiles, jis neseniai laimėjo antrą vietą Bostone, dr. Putzmano atminties turnyre. Gediminas Kuodis, 14 metų, Bostono B kl. čempionas, ir 13 metų Algis Makaitis pasižymėjo Bostono moksleivių ir N. Anglijos p-bėse. Dovanos buvo įteiktos Šachmatų klubo ir LSK Dainavos banketo metu lapkričio 9 d. So. Bostone.

• Hartfordo Grandies klubo šachmatų sekcijos vadovu išrinktas Algis Giedraitis.

• Amerikietis Paul Morphy (g. 1837, N. Y.) prieš šimtą metų buvo nuvykęs į Europą (1858) ir ten matčuose nugalėjo visus Europos geriausius šachmatininkus: A. Andersoną, Loeventahlį ir kt. Už tai P. Morphy laikomas pirmuoju pasaulio šachmatų čempionu.

Čia talpiname vieną jo laimėtų partijų 1858 m. Paryžiuje. Baltais lošė Morphy, juodais Duke of Brunswick and Count Isouard. 1.e4 e5 2. Žf3 d6 3. d4 Rg4 4. d:e R:Ž 5. V:R d:e5 6. Rc4 Žf6 7. Vb3 Ve7 8. Žc3 c6 9. Rg5 b5 10. Ž:b5 c:Ž 11. R:b5+ Žbd7 12. 0-0-0 Bd8 13. B:Ž B:B 14 Bhdl Ve6 15. R:B+Ž:R 16. Vb8+Ž:V 17. Bd8 matas. Diagramoje padėtis po 14 . . . Ve6.

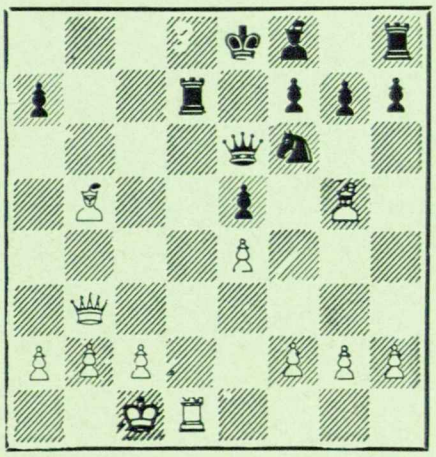

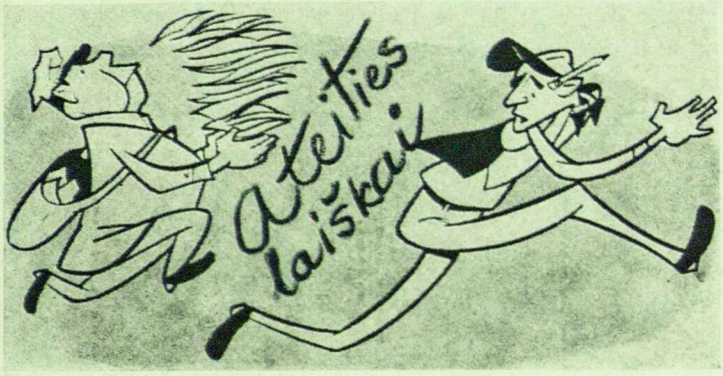

JAV žemėlapyje, Connecticut valstybėje užtiksite mažą miesteliuką **Putnam.** Netoli to miestelio yra dar mažesnė vietovė, kurios joks žemėlapis nežymi, bet mes jį pavadinome "Raudondvariu". Šis vardas daug kam patinka ir įgauna visuotino pripažinimo.

Didelių miestų žmonės dirba didelius darbus ir didelius veikimus veikia. Jų surengti koncertai ar kitokio pobūdžio subuvimai duoda daug pelno, praturtina organizacijų iždus ir įgalina didesnes sumas paaukoti geriems tikslams. Jų turtingi iždai gali dešimtimis ar šimtinėmis paremti savų organizacijų darbus.

"Raudondvario" gyventojos — Barboros Žagarietės ateitininkės — irgi veikia, triūsia, dirba. Jos taip pat ruošia vakarus, šokius ir kt. Bet dažniausiai šie parengimai jų iždo nepapildo, o neretai patuština. Šeštadienį, lapkričio 15 "Raudondvario" studentės ir moksleivės ateitininkės surengė muzikos-literatūros vakarą ir rudens šokius. Vakaras gerai pasisekė, o svečiams išsiskirsčius, mūsų "krepšelyje" pasiliko keli atliekami "žaliukai".

Gaila, negalime jums šiandien paaukoti nei šimtinių, net ir dešimtinės mums retos viešnios, bet tikime, kad mūsų trys doleriukai bus jūsų nuoširdžiai priimti ir palengvins atspausdinti bent keleta raidžių mūsų mieloje Ateityje.

Terese Ivaškaitė
SAS Putnamo dr-vės pirmin.

AT-KŲ SENDR. S-GOS CENTR. SKYRIAUS ATSIŠAUKIMAS

Ateitininkų Sendraugių Sąjungos Centro Valdyba yra nusistačiusi suorganizuoti pavieniai gyvenančius sendraugius į atskirą sendraugių skyrių. Įvairiose vietovėse gyvena nemaža mūsų seserų bei brolių, kurie negali ar neturi progos priklausyti kuriam nors skyriui, nes vietoje nėra pakankamai sendraugių. Mūsų senos tradicijos ir gražūs bei kilnūs papročiai skatina siekti bendravimo ateitininkų organizacijoje. Taigi, norima apjungti senais idėjiniais ryšiais kuo daugiau sendraugių, nors jie ir yra įvairiuose kontinentuose likimo išblaškyti. Centro Valdyba todėl ir steigia atskirą Sendraugių Skyrių, pavadindama A. S. S. Centriniu Skyrium.

Šiuo metu šio skyriaus valdybos būstinė yra Chicago, Illinois, U.S.A. Centrinio skyriaus valdybon Centro Valdyba pakvietė tris sendraugius, kurie pasiskirstė pareigomis taip: pirmininkas — Dipl. Ekon. Jonas Sakas (Sakevičius), 6538 So. Western, Chicago 36, Ill.; sekretorius — Dipl. Agr. Aleksandra Indrulytė - Eivienė, 6335 So. Whipple Ave., Chicago 29, Ill.; iždininkas — Kanauninkas Paulius Juknevičius, 2745 W. 44th St., Chicago 32, Ill.

Centrinio Skyriaus valdyba šiuo atsišaukimu kreipiasi į Tamstą, prašydama suteikti narių registracijai reikalingų žinių: vardas ir pavardė, adresas, telefonas, šeimos sudėtis, profesija, darbas, kada ir kur priklausė ateitininkams, pastabos. Žinias siųsti pirmininkui.

Būsime dėkingi, jei mums pranešite kitų jums žinomų jūsų apylinkėje gyvenančių pavienių sendraugių pavardes bei adresus, o juos pačius paraginsite užsiregistruoti.

Yra noras, kad būtų gyvas tarp mūsų ryšys. Todėl valdyba mielai lauks atsiliepimų iš savo narių tiek informaciniais, tiek organizaciniais ar ideologiniais bei kt. reikalais. Visuomet bus rūpinamasi, kad būtų nariams vienu ar kitu būdu padėta ar patarpininkauta.

A.S.S. Centr. Sk. Valdyba

Atpigintos knygos

Vyt. Augustino Lietuvos vaizdų albumas **Lietuva,** Kalėdų švenčių proga atpigintas iš $6.00 į $5.00. Taip pat Šv. Pijus X knyga atpiginta iš $3.00 į $2.00. Platintojams dar duodama 25% komiso. Užsisakyti galima: ATEITIS, 16 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

ALp(LKA)1786
1958, Nr.9

ATPIGINTOS KNYGOS KALĖDŲ DOVANOMS

VYTAUTO AUGUSTINO

LIETUVOS VAIZDŲ ALBUMAS

L I E T U V A

YRA GERIAUSIA DOVANA ĮVAIRIOMS PROGOMS

Albumo vaizdai kalba apie Lietuvą visiems suprantama kalba, todėl jis tinka visiems, nežiūrint, kas kokia kalba bekalbėtų.

Albumas L I E T U V A yra gražiausia dovana vardinių ir gimtadienių progomis Kiekvienam verta šį gražų leidinį pačiam įsigyti ir kitam dovanoti.

PROF. STASIO ŠALKAUSKIO

ATEITININKŲ IDEOLOGIJA

2.00 dol.

ALFOS SUŠINSKO

JAUNYSTĖS MARŠAS

1.00 dol.

ŠV. PIJUS X

ATEITININKŲ SĄJŪDŽIO ĮKVĖPĖJO GYVENIMO IR VEIKLOS BRUOŽAI

2.00 dol.

ŠIUOS LEIDINIUS GALIMA GAUTI ATEITIES ADMINISTRACIJOJE

Užsakymus siųsti:

A T E I T I S ,

916 Willoughby Avenue, Brooklyn 21, N. Y.

90. 725. 106